

Андрій Капраль: Ще китайською й арабською мовами не робили пісень

Соліст «Пікардійської терції» розповідає про появу в репертуарі пісні «Пливе кача по Тисині» у 2001-му, співпрацю з Русланою, згадує Володимира Івасюка та Миколу Мозгового
» стор. 12—13

Білоруський пил на російських чоботах

Чи всі російські військові повернуться додому з навчань «Захід-2017»?
» стор. 8

Сало з наваром

Вартість сала за першу декаду вересня зросла на 6,9 відсотка
» стор. 9

Україна молода

Вівторок, 19 вересня 2017 року

№ 112 (5273)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 26,22 грн.
1 € = 31,37 грн.
1 рос. руб. = 0,4 грн.

Між потребами та ілюзіями

Кабінет Міністрів подав на розгляд бюджет, намагаючись вдовольнити всіх, але при цьому спирається на малореальні джерела надходження

» стор. 4

Проект Держбюджету-2018 передбачає рекордні обсяги фінансування будівництва та ремонту доріг. Але «пощастить» не всім магістралям.

Володимир Гройсман
Прем'єр-міністр України

«Усі, хто винен у загибелі дітей в Одесі, мають понести жорстке покарання, назалежно від посад. Масмо всі зробити висновки з трагедії. Халатність, безвідповідальність, а особливо, якщо в їх основі — корупція, не можуть мати жодних виправдань!».

ПІСЛЯ ТРАГЕДІЇ

Табір смерті

В Одесу направлять найкращих слідчих, аби розслідувати загибель дітей

Катерина ПЕТРОВА

Страшна пожежа в дитячому таборі «Вікторія» в Одесі сколихнула громадськість і поставила під питання легітимність нинішньої міської влади.

Хроніка

Займання сталося в ніч на суботу, 16 вересня, близько 23:30, імовірно, в кімнаті керівника хореографічного ансамблю «Адель» (діти отримали безплатні путівки до табору за свої творчі здобутки. — Ред.). Перші підрозділи ДСНС прибули на місце вже через 5 хвилин, але ще хвилин 40 не могли налагодити газиння. Вода в гідранти була під недостатнім тиском, пожежний резервуар — без води. Дітей виводили з будівлі своїми силами — старші допомагали молодшим.

Двох дітей ушпиталили з отруєнням чадним газом, одну дитину — з тріщиною у хребті (зараз їхньому життю нічого не загрожує). Наразі загиблими вважають трьох дівчат, але офіційного підтвердження смерті третьої дитини ще немає. Батьки досі сподіваються, що 12-річна Сніжана Арпентій жива, розшукують її в прилеглих до табору районах.

Експертиза

Причини трагедії не називають, тож, щоб попередити чутки, експертизу почали проводити громадські експерти. Активіст, біохімік Владислав Балінський (його експертний висновок став важливим при розгляді справи пожежі в будинку Профспілок 2 травня. — Ред.) по гарячих слідах прибув на місце пожежі й провів свою експертизу: «Згідно з ДБН 360-92** матеріал із такими показниками горіння, який був використаний у цьому випадку (сосновий, ялиновий кругляк), не допустимий до використання в дитячих спальних приміщеннях», — зазначає у своєму висновку експерт.

Після огляду вцілілих корпусів з'ясувалося також, що електропроводка там проведена зі значними порушеннями. Закріплена вона безпосередньо на дерев'яні стіни. Про проблеми із заземленням свідчили й самі діти. Вони розповідали, що вода в душі та кранах «була» струмом. Верхній шар, яким був покритий зруб, виявився легкозаймистим, це активісти наочно продемонстрували у своєму відео й висловили підозру, що це звичайна горюча оліфа, а не спецпроцин. А от висновків офіційних експертів досі не оприлюднено.

Хто винен і що робити?

У день трагедії батьки та небайдужі одесити прийшли до міської ради з вимогами, щоб мер міста Геннадій Труханов особисто вийшов і відповів, кого покарають за цей злочин. Утім він обрав тактику вичікування. Попри спроби силового прориву до будівлі мерії чиновник так і не з'явився.

Зустрітись погодився лише з батьками постраждалих. Їм він укотре заявив, що в експлуатацію будівлю передали в робочому стані, в її безпеці не було сумніву, адже за такою технологією побудовано бази відпочинку на Західній Україні. Сім'ям загиблих Труханов пообіцяв грошові компенсації — 200 тис. грн., травмованим дітям — 100 тис. грн., решті постраждалих — по 20 тис. грн.

Для приборкання активістів почалась інформаційна кампанія, мовляв, вони проплачені політичними опонентами й вирішили попіаритися на трагедії. Батьки підтримали позицію міської влади. На подальшій спільній зустрічі з «губернатором» Одещини вони фактично вигнали із зали представників громадськості.

Утім це не зупинило одеситів, вони формують громадський штаб, складають список відповідальних за пожежу чиновників (він уже налічує 14 пунктів). На 20 вересня призначено акцію протесту під міською радою. Намірів не приховують — добитися відставки Труханова, а в ідеалі — ради в повному складі.

Прокуратура області вже проводить обшуки в профільних установах. Тим часом Прем'єр-міністр Володимир Гройсман доручив голові МВС Арсену Авакову та голові Нацполіції Сергію Князеву сформувати групу з найкращих слідчих, щоб розслідувати резонансну справу. ■

Іван БОЙКО

Бойовики терористичних «ДНР» і «ЛНР» почали активніше порушувати так зване шкільне перемир'я напередодні Генасамблеї ООН, де мають розглянути і питання можливого введення миротворців на Донбас. Зокрема, минулими вихідними окупанти почали обстрілювати позиції ЗСУ та місцевість переважно поблизу мирних населених пунктів у Донецькій і Луганській областях.

У ніч на понеділок ворог уперше від початку так званого шкільного перемир'я застосував важку артилерію калібру 122 мм по позиціях ЗСУ. Сталося це на підступах до селища Новотошківське Луганської області в неділю ввечері, близько 21:00, повідомляє прес-центр штабу АТО. Загалом упродовж минулої неділі російсько-окупаційні угруповання 31 раз порушили перемир'я. Внаслідок бойових дій один український військовий отримав поранення. «Інцидент стався на позиції біля села Новоселівка Друга на донецькому напрямку під час ворожого обстрілу», — повідомляє речник Міноборони з питань АТО Андрій Лисенко.

«КОМУНАЛКА»

Душ як свято

Тернополяни місяцями залишаються без гарячої води

Світлана МИЧКО

Тернопіль

Схоже, що тернопільські комунальники зайшли в глухий кут із постачанням населенню гарячої води, хоча не без вини частини цього самого населення. З 7 серпня жодна міська котельня не гріє воду для споживачів. Причина — їх заборгованість перед «Тернопільськтеплокомуненерго», що на сьогодні складає близько 34 млн. гривень. Упродовж кількох днів наприкінці серпня гаряча вода з кранів, правда, текла — це міська влада зробила такий подарунок до Дня незалежності України та Дня міста. Однак у цілому тисячі жителів Тернополя вимушені обходитися без гарячої води вже по 2-3 місяці, бо в багатьох будинках вона

НА ФРОНТІ

Курс на загострення

Напередодні Генасамблеї ООН російські окупанти відновили обстріли з важкої артилерії

«Наприкінці минулої доби обстановка в районі проведення АТО й надалі залишалася напруженою, проте повністю контролюваною українською армією», — додають українські військові зі штабу АТО. Захисники України 14 разів відкривали вогонь у відповідь, вгамовуючи загарбників. Так, на луганському напрямку в неділю основні бойові дії розгорнулися ввечері в районі Бахмутської траси. Тоді як біля Кримського та Причепилівки бойовики били з мінометів калібру 82 міліметри.

«Послідовно три різні українські позиції обстріляли з важкого озброєння. Противник випустив по наших позиціях понад 20 мін і кілька артилерійських снарядів. Також серія ворожих обстрілів відбулася в Попаснянському районі», — розповідає полковник Лисенко.

Усього за минулу добу на луганському напрямку противник порушив режим тиші шість разів. На донецькому напрямку основними «гарячими точками» 17 вересня були Авдіївка та район Піски — Невельське. Ворог застосовував тільки легке озброєння і здійснив 12 ворожих обстрілів. «Уже традиційно ввечері та вночі відбулись обстріли в районі Авдіївської промзони. Тут російські найманці застосовували гранатомети різних видів, великокаліберні кулемети та стрілецьку зброю. З цієї ж зброї ворог двічі бив по українських захисниках на шахті Бутівка», — йдеться у повідомленні. На маріупольському напрямку окупанти порушували режим тиші 13 разів на ділянках фронту Новоградівка — Старогнатівка та Павлопіль — Водяне. ■

локомуненерго» «порадувало», що гарячу воду, найімовірніше, не буде можливості централізовано постачати аж до початку опалювального сезону, тобто до середини жовтня.

Не дивно, що обурення тих, хто боргів перед комунальниками не має, але вимушений тривалий час жити без елементарних зручностей, вже сягає критичної межі. На сайті міської ради вже зареєстровано електронну петицію з вимогою «відновити подачу гарячої води і припинити геноцид тернополян». А студенти Тернопільського національного економічного університету офіційно заявили, що якщо води і надалі не буде, то вони вдатимуться до масових акцій протесту. Про це, зокрема, йдеться у зверненні студентського профкому до міністра енергетики та вугільної промисловості України Ігоря Налика, міського голови Тернополя Сергія Надала та директора КП «Тернопільськтеплокомуненерго» Андрія Чумака. Студенти аргументують свою вимогу тим, що їхній навчальний заклад заборгованостей за гарячу воду не має, а її вартість входить у загальну вартість проживання в гуртожитках. ■

ЗНАХІДКИ

Цвинтар на городі

У Чигирині на Замковій горі відкопали дві сотні людських черепів

Людмила НІКІТЕНКО

Черкаська область

У Чигирині місцеві жителі, які проклали водогін своїм городом під Замковою горою, випадково натрапили на велике захоронення черепів. Про моторошну знахідку вони повідомили археологам. Як розповіли «УМ» у Національному історико-культурному заповіднику «Чигирин», працівники якого спільно з Інсти-

тутом археології НАН України й провели розкопки на місці поховання, у двометровій ямі у п'ять шарів лежали 200 людських черепів.

Як припускають археологи та історики, ці черепи, ймовірно, належали захисникам Чигирини, які у 1677-му цілий рік захищали місто від навали турків. На місці знахідки, пояснюють працівники Чигиринського заповідника, як свідчать історичні фак-

Козацьке поховання XVII століття у Чигирині: істориком є над чим поміркувати.

Фото із ФБ.

ти, у часи набігу турків стояв табір загарбників. І кожен із воєнків Османської імперії, який приніс собі відсічену голову козака, одержував за це чималу винагороду.

Але остаточні відомості про поховання згодом розкажуть київські антропологи, які вже незабаром візьмуться за свої дослідження, аби визначити вік, стать похованих черепів та час самого поховання. ■

■ КОНТРОЛЬ

«Просимо не порушувати»

Відтепер лише патрульна поліція надає всі послуги у галузі безпеки дорожнього руху

Іван БОЙКО

З неділі, 17 вересня, до компетенції Департаменту патрульної поліції України відійшла функція надання господарських та адміністративних послуг у галузі безпеки руху на дорогах України. Як повідомив голова Нацполіції Сергій Князев під час робочої наради з керівниками Департаменту та регіональних підрозділів патрульної поліції, відтепер до компетенції Департаменту патрульної поліції відноситься також і контроль за

безпекою дорожнього руху під час пасажирських і вантажних перевезень, їх супроводження та оформлення всіх необхідних на це документів.

Крім того, патрульна поліція надаватиме послуги з розроблення і видачі в установленому порядку дозволів та погодження маршрутів руху транспортних засобів під час дорожнього перевезення небезпечних вантажів. Контроль за такими перевезеннями в обласних центрах здійснюватимуть патрулі в містах, а під час міжрегіональних переве-

зень — Департамент патрульної поліції. «Ми маємо чути підприємців, які надають послуги з перевезень, але водночас ми повинні суворо контролювати дотримання закону підприємцями, аби забезпечити безпеку на дорозі для усіх громадян», — наголосив Сергій Князев.

Для якісного надання окремих адміністративних та інших послуг для населення на офіційному веб-сайті Департаменту патрульної поліції з'являться нові розділи з необхідною інформацією. За словами глави Нацполіції, для інформування перевізників на офіційних ресурсах буде розміщено інформацію про графік перевірок діяльності перевізників. «Складайте прозорий чіткий графік перевірок. Ці графіки повинні бути у вільному доступі для всіх, хто бажає з ними ознайомитися», — наголосив пан Князев, звертаючись до керівників підрозділів патрульної поліції на місцях.

Зазначимо, що раніше заступник голови Нацполіції Олександр Фацевич повідомляв, що Мінінфраструктури і Нацполіція спільно протидіятимуть порушенням у галузі автоперевезень. ■

■ НАШ ПРОДУКТ

Мед не тільки ложками, а й бочками

На Черкащині запрацював завод, що вироблятиме цілющий продукт

Стільки меду можна побачити тільки на заводі.
Фото надане прес-службою Черкаської ОДА.

Людмила НІКІТЕНКО

На Черкащині, у селі Чорнявці, відкрили унікальний завод з виробництва меду. Тож тепер спільне українсько-австрійське підприємство BEEHIVE на п'яти тисячах квадратних метрів своїх виробничих потужностей щодня готуватиме для споживачів 40 тонн натурального меду. А працюватимуть там більше сотні людей. Про це «УМ» повідомили в Черкаській облдержадміністрації.

І хоча слова «завод вироблятиме мед» звучать дещо дивно, але це цілком відповідає дійсності. Адже підприємство має власну пасіку. Водночас сировину сюди постачатимуть також бджолярі всієї Черкащини та ще шести областей України.

«Знаю власників підприємства і вдячний їм, що повірили в Черкащину, — розповідає голова Черкаської облдержадміністрації Юрій Ткаченко. — Нині наша економіка поступово відновлюється, маємо зростання інвестицій. А з таким бізнесом наша область зміцнітиме та розвиватиметься».

За словами голови ради директорів компанії «Ефективні інвестиції» Ігоря Ліскі, до якої і входить черкаський медовий завод, будувати це підприємство розпочали три роки тому. І хоча в ту пору, наголошує пан директор, говорити про розвиток та інвестиції було доволі складно, зважаючи на події в країні, однак усе вдалося. «Ми впевнені, що черкаський мед буде на полицях магазинів багатьох країн», — переконаний Ігор Ліскі. На медовому заводі запевняють, що в найближчі два роки планують збільшити обсяги виробництва щонайменше вдвічі. ■

Людмила НІКІТЕНКО

■ ПАРАД МАРАЗМІВ

Грошовий дощ

У Черкасах на День міста на голови людей посипалися... гривні

У Черкасах у День міста — в Долині троянд та на площі в центрі — людина на голови з квадрокоптера полився, а точніше посипався дощ із дрібних купюр. Діти кинулися збирати гроші, і все це виглядало, пишуть обурені черкащани в соціальних мережах, наче славнозвісна російська годівля млинцями з лопати. «Мені гидко від новини про гривневі купюри, що скинули на голови черкащан із квадрокоптера в

День міста. Не здивуюсь, якщо це відео спливе в новинах рашенТБ», — написав у «Фейсбуці» черкащанин Микола Дубовий. Дехто, правда, гірко пожартував, мовляв, це був аванс бюджетників, який

наразі досі не виплачено. Як з'ясувалося, розкидання грошей влаштувала для піару черкаська фірма «Фрегат», адже банкноти були пропечатані її рекламою. Люди переконані, «Фрегат» мав

бути оштрафований за умисне псування державних грошових знаків.

А ще черкащани повідомляють, що для збирання грошей одно- та двогривневих купюр халява закінчилася в першому ж супермаркеті, бо з рекламою гроші в них не приймали. «Так що для людей, які підбирали ті гривні, халява не вийшла. А вийшов цирк, — підсумовують черкащани і додають: — До дурниці ми звикли, а допомогти діткам — сиротам, хворим, то в багатіїв завжди бракує грошей!». ■

■ ПАТРІОТИЧНО

Захисник Поліської Січі

На Олевщині відкрили пам'ятну дошку відомому діячеві ОУН та УПА Олегові Штулю-Ждановичу

Наталка ПОЗНЯК-ХОМЕНКО

Поліське містечко Олевськ, яке останнім часом згадується переважно у контексті бурштинових воєн, більш як півстоліття тому стало одним із перших центрів відродження вільної України. Саме тут із серпня по листопад 1941 року діяла так звана Олевська республіка під проводом Тараса Бульби-Боровця. На короткий час на невеликій території, яка охоплювала частину Житомирської та Рівненської областей, а також сусідньої Білорусі, було налагоджено українське життя, відновлено економіку, відбудовано церкви. «В Олевську було запроваджено українське управління, зорганізовано міліцію, сформовано Українську повстанську армію «Поліська Січ». З середини серпня до середини листопада 1941 року Олевськ був справжньою столицею вільної української «республіки» з новими назвами вулиць», — згадував пізніше сам Бульба-Боровець у своїй книзі «Армія без держави».

Із німецькою владою була досягнута тимчасова угода про те, що Бульба-Боровець забезпечуватиме поставку лісоматеріалів та інших товарів до Німеччини, а ті закритимуть очі на існування Олевської республіки. За короткий час такої автономії його військо зросло до тисячі (а дехто зі старожилів стверджує, що тільки в Олевську було до півтори тисячі воїнів). Коли ж у листопаді німці отямалися і зажадали розпуску «Поліської Січі», Бульба-Боровець розпочав формування підпільної структури і наприкінці 42-го розгорнув партизанську боротьбу проти німців. «Німці визнавали ефективність «Поліської Січі» і ще в листопаді 41-го пропонували стати поліційним підрозділом, але Бульба-Боровець відмовився. Пізніше на нього вийшли і представники червоних партизанів, які пропонували «січовикам» взяти на себе знищення гауляйтера рейхскомісаріату «Україна» Еріка Коха в обмін на постачання зброї. Однак Боровець висунув іншу вимогу — визнання Сталіним Незалежної України. На цьому перемовини припинилися, хоча певний час між партизанами і «бульбівцями» існувало ситуативне перемир'я», — розповідає кандидат історичних наук Олександр Хоменко.

Про це та інші невідомі сторінки діяльності «Поліської Січі» йшлося днями в рамках Всеукраїнського фестивалю «Олевська республіка», що уже вдруге зібрав на Олевщині фахових істориків, краєзнавців, музикантів та патріотичну молодь.

Цьогоріч фестиваль був присвячений 100-річчю від дня народження одного з провідних діячів Олевської республіки, правої руки Бульби-Боровця та лідера ОУН (м) після смерті Андрія Мельника, близького друга Олени Теліги та Олега Ольжича Олега Штуля-Ждановича. На честь цієї дати у селі Лопатичі, де народився Штуль-Жданович, на фасаді Будинку культури було відкрито пам'ятну дошку. На церемонію відкриття приїхав і син героя Данило Штуль, який нині мешкає у Франції.

Загалом фестиваль укотре привернув увагу до теми, яку так довго замовчували і фальсифікували. «Ми зіткнулися з тим, що наше суспільство й досі живе в системі радянських міфів, бо ідеологічна машина зомбування працювала професійно. Але, завдяки таким фестивалям, ми потроху повертаємося до нашої правдивої історії, повертаємо імена людей, які покладали своє життя за дла утвердження незалежної української держави і яких радянська ідеологія намагалася витіснити на манівці людської пам'яті. Багато що зроблено силами ентузіастів: реконструйовано велику кількість крівок, багато чого зроблено для того, щоб зберегти і повернути згадку про останній великий бій УПА в урочищі Гурби, про Колківську республіку. Але потрібна ще серйозна робота, щоб пошанування героїв УПА виступало на рівні пошанування героїв Холодного Яру. Чим більше буде такої інформації, тим більше люди замислюватимуться: а хто ж ці герої, які жили поряд і творили історію, чого вони добивалися, чого прагли? І тим швидше руйнуватимуться старі міфи», — переконаний директор Інституту українознавства Богдан Галайко. ■

■ ОГОЛОШЕННЯ

Студентський квиток Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, виданий на ім'я Гафича Максима Ярославовича, вважати недійсним.

■ НАШІ ГРОШІ

Між потребами та ілюзіями

Кабінет Міністрів подав на розгляд бюджет, намагаючись вдовольнити всіх, але при цьому спирається на малореальні джерела надходження

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

Уряд Володимира Гройсмана, як і обіцяв сам Прем'єр, в останній робочий день минулого тижня затвердив проект Державного бюджету 2018 року — і оперативіо направив його до Верховної Ради. У будинку під куполом і відбудуться головні баталії за видаткову частину бюджету, адже саме вона, а не шляхи наповнення державної скарбниці, викликає найбільше дискусії. Хоча вузькі місця, як вважають експерти, є і в першій, і в другій частині.

Цифри держкошторису: читаючи між рядками

«Це перший бюджет країни, який перебільшить цифру в 1 трильйон», — заявив Прем'єр Гройсман. Хоча радіти, великою мірою, тут особливо нічому. Адже великі цифри досягнуто передусім шляхом девальвації національної валюти, що виникла внаслідок падіння курсу гривні до головних світових валют, та доволі суттєвої інфляції. Відтак маємо 1 трильйон, за який можна купити не набагато більше, ніж коли цифри були дрібнішими.

Утім, як переконали очільник уряду, фактичний ріст бюджету за рахунок зростання національної економіки становитиме 15%. На 2018 рік точна цифра становитиме 1,118 трлн. грн. У нинішньому році ми маємо 974 млрд. гривень, торік — 782,9 млрд. грн., у 2015 р. — 652 млрд. грн., у 2014 р. — 460 млрд. грн.

Уряд і далі збільшуватиме заробітну плату. Так, Держбюджет-2018 передбачає, що мінімальна заробітна плата зросте на 16,3% — до 3723 гривень.

Зростання «мінімалки», як ми вже побачили цьогоріч, є такою собі невеличкою хитрощю від Володимира Гройсмана, яка, з одного боку, дозволяє краще наповнювати бюджет, адже зростає цифра, з якої бізнесмени платять податки, а громадяни — штрафи та інші платежі, з іншого, — дає змогу говорити, що весь уряд, як і заповідав Володимир Гройсман, піклується про добробут українця. Що, глобально, не зовсім так. Адже реальна заробітна плата зросла не у всіх і підприємці подекуди змушені хитрувати і ризикувати, піднімаючи зарплату лише на папері, але при цьому збільшуючи свої відрахування до державної скарбниці. А слухняно виконувати вказівки урядовців для них означало би швидке і неминуче банкрутство. Що, в принципі, вже і відбувається. Чимало дрібних і середніх підприємців в Україні були змушені закрити свій бізнес саме через підвищення «мінімалки».

«Зайві гроші», які опиняються на руках у населення, тим часом збільшують інфляцію. Тож на руки українські громадяни, яких захищають українські ж урядовці, отримують фактично менші кошти, ніж до підвищення. Простий приклад. Якщо річна інфляція становить усього 10%, то зарплата 3200 гривень, якою пишається нинішній уряд, автоматично перетворюється на зарплату 2880 грн. Якщо ж вам ця зарплата так і не підняти, то віднімайте цих десять відсотків від фактичної суми, — і можете порівняти: більше ви стали отримувати чи більше лише на папері...

«Наше головне завдання, щоб доходи громадян зростали швидше, ніж інфляція», — прокоментував зростання зарплатні Гройсман. І тут він цілком правий! Але наразі шляхи, якими українцям піднімають зарплату, автоматично збільшують цю саму інфляцію.

Головні джерела трильйона

«Перший трильйон», за планами уряду, в 2018 році ми отримаємо завдяки зростанню ВВП на 3%. Цифра є трохи завищеною від підрахунків вітчизняних аналіти-

Найлогічніший крок авторів Держбюджету-2018 — суттєве підвищення витрат на українську армію

■ ДОСЛІВНО

Бюджет Януковича

За час керівництва країною экс-Президент Віктор Янукович незаконно привласнив активи на суму 40 млрд. доларів. Про це заявив Генеральний прокурор Юрій Луценко, який провів цікаву паралель. «Це річний бюджет країни», — наголосив він. І показав шляхи, якими з України виводили ці кошти. «По-перше, це різниця цін на газ, який в Україні коштував дешевше, ніж у Європі. По-друге, це податкові майданчики. Сьогодні такого немає. Сьогодні немає податків з ПДВ», — сказав Генпрокурор.

ків та міжнародних фінансових структур. Значну частину до цієї цифри ми плануємо позичити. Так, 112 мільярдів гривень становитимуть внутрішні запозичення і 81 — зовнішні. При цьому доволі значну суму — 118 млрд. гривень — скерують на виплату зовнішніх запозичень: перед МВФ та іншими кредиторами.

Витрати становитимуть 1,198 трлн. грн. Таким чином, дефіцит бюджету становить 2,4% від ВВП. У грошах це — 79,2 млрд. гривень. У цьому пункті — на папері (!) — ми залишилися чітко в межах, які окреслив для України Міжнародний валютний фонд.

Інфляція, як прогнозує Кабмін, у 2018 році становитиме 7%. Це дуже суперечливий момент. І на сьогоднішній день напрощуд важко зрозуміти, якими такими механізмами виконавча влада «заганятиме» інфляцію у це прокрустове ложе. Адже, за новим, суттєво збільшеним, прогнозом, на нинішній рік інфляція в Україні за підсумками 2017-го має становити 11,2%. Що є значно більше, ніж бачиться урядові на рік наступний.

І при цьому незалежні експерти дуже мало вірять, що за підсумками 2017 року ми і справді отримаємо лише трохи більше 11% знецінення наших грошей. За різними оцінками, річна інфляція становитиме від 12% до 16%. А за гіршими прогнозами, може сягти 20%. При цьому зусилля Нацбанку у подоланні інфляції методом таргетування, як ми всі побачили, виявилось замало. На які саме ноу-хау розраховує Кабмін Володимира Гройсмана у наступному році, він скромно мовчить. Хоча цілком можливо, що йдеться про чергову цифру «для МВФ». А справжній прогноз ситуації урядовці на публіку не виносять.

Середній курс долара у 2018 році становитиме 29,3 грн. Це доволі погана новина для всіх українців. І означає вона, що курс і справді буде таким! Адже уряд, треба думати, у розрахунок надходжень до бюджету, того самого одного трильйона, порахував отримані кошти від експорту саме за таким курсом. І тому бути нижчим уряд йому просто не дозволить. І якщо раптом станеться збіг сприятливих обставин для української гривні і вона почне дорожчати, то Нацбанк легким і довершеним рухом «валити-

ме» гривню. Видаючи нібито алогічні рішення та розпорядження, які гратимуть проти курсу. Як ми це бачили вже кілька разів поспіль.

Зрештою, середньорічний курс долара на нинішній рік у Держбюджеті-2017 прописаний на рівні 27,2 грн. Що дає змогу фінансовим аналітикам прогнозувати: на кінець року він буде трохи нижчим за цей показник.

Навіть міністр не знає, чи вистачить грошей на субсидії

У видатковій частині уряд найбільше підвищив видатки на оборону: їх буде доведено до 5% від ВВП, 165,37 млрд. гривень. Що є цілком логічним у країні, яка воює. Для порівняння: у нинішньому році на ці витрати буде витрачено 138 млрд. гривень, а у 2016-му — 113 мільярдів гривень.

Президент Петро Порошенко підписав рішення РНБО про п'ятивідсотковий рівень виплати українським військовикам. Із цієї суми 83,315 млрд. гривень отримає Міністерство оборони, 115 млрд. гривень — Національна гвардія, 25 млрд. — Національна поліція, 7,652 млрд. — Служба безпеки України.

Не набагато менше заплановано виділити на соціальні видатки — 122,7 млрд. гривень. Із них 55 мільярдів підуть на субсидії, 57,9 мільярда — на пільги малозабезпеченим сім'ям, а 2,7 млрд. — на закупівлю домогосподарствами твердого палива. Зростання, як ми бачимо, вийшло доволі скромне, попри всі голосні заяви урядовців: із 117 до 122 мільярдів гривень. Доволі умовно при цьому виглядає і цифра витрат на субсидії. Адже навіть сам міністр соціальної політики Андрій Рева не знає, скільки отримувачів цієї допомоги від держави налічуватиметься наступного року. «Це орієнтовна цифра, — прокоментував він закладену в бюджеті суму. — Скільки буде на практиці, ми побачимо».

Торік, до речі, на ці потреби заклали лише трохи меншу суму — 51 млрд. гривень. Але вже сьогодні очевидно, що цього дуже і дуже мало. За оцінками експертів, із бюджету на оплату комунальних рахунків малозабезпечених у 2017 році витратять близько 100 млрд. гривень. Таким чином, уряд опинився перед дилемою: або скорочувати кількість

отримувачів субсидій, на що вже неодноразово натякали і міністр Рева, й інші чиновники, або провокувати зростання дефіциту державного бюджету.

Найбільша стаття — на освіту

Сорок чотири мільярди гривень наступного року держава Україна виділить на будівництво доріг. З них 4 мільярди — на будівництво магістралі «Львів — Тернопіль — Хмельницький — Вінниця — Умань — Одеса — Миколаїв — Херсон» та 2 млрд. — на ремонт траси «Київ — Харків — Довжанський». За словами Прем'єра, ремонт почнеться, як тільки настануть сприятливі погодні умови. Цікаво, що «Довжанський» — це КПП на кордоні з Росією у Луганській області. Утім кошти на подолання бездоріжжя виділять і справді щедро: майже у півтора рази більше, ніж у нинішньому році, коли на ці потреби з Держбюджету скерували 30 млрд. грн.

Українські аграрії залишилися у мінулі, хоча і невеликому. Так, наступного року із бюджету їм виділять 7,3 млрд. гривень. У нинішньому році було 7,5 млрд. Утім тенденція, може, й справедлива, особливо з огляду на скандал, коли з'ясувалося, що значна частина коштів — 809 млн. гривень — у 2017 році була виділена не дрібним фермерам, а великому аграрному бізнесмену Юрію Косюку, керівнику рентабельного господарства «Наша ряба», яке за минулий рік отримало 69 мільйонів доларів прибутку. А у ЗМІ публікували фотографії розкішних яхт пана Косюка.

У 2018-му, як бачимо, тенденція не змінюється: фермерським господарствам дадуть лише 1 мільярд гривень, фінансуючи програму розвитку. Ще два мільярди підуть на систему аграрних дотацій, цілком можливо, що знову Юрію Косюку. І, нарешті, 5 мільярдів викривають на програму двадцятивідсоткової компенсації на техніку, що виробляється в Україні.

Справжню революцію у вигляді децентралізації обіцяє Володимир Гройсман регіонам. Згідно з Держбюджетом 2018 року, коштів, виділених у місцеві бюджети, буде на 32% більше, ніж у 2017-му. Як сказав Прем'єр, ресурси місцевих бюджетів збільшаться до 321,14 млрд. гривень, а місцеві доходи мають бути збільшені до 250,38 млрд., тобто на 36%. «Місцеві бюджети зростатимуть, тобто їх відповідальність також має зростати», — суворо сказав пан Гройсман, віддаючи гроші на місця.

На Фонд енергоефективності, який починають фінансувати міжнародні партнери, буде також виділено 800 млн. із бюджету. 400 млн. буде виділено на «теплі кредити». На програми розвитку науки планується виділити 7,9 млрд. гривень. Суттєве зростання витрат на культуру — маємо плюс 900 мільйонів. Таким чином, бюджет цієї сфери становитиме 4,1 млрд. гривень. Найбільша стаття витрат — 500 мільйонів гривень — піде на зйомку кінофільмів.

А найбільше з бюджету виділять на освіту: Держбюджет-2018 передбачає на ці потреби 217,5 млрд. гривень. У цю суму входить зростання заробітної плати для вчителів на 25%, 1 млрд. буде виділено на модернізацію початкової школи, 54 мільйони буде виділено на створення національної електронної платформи для розміщення навчальної літератури, 504,5 млн. — на інклюзивну освіту.

Учитель середньої категорії наступного року отримуватиме 6226 грн. замість 4853 грн. Учитель першої категорії — 8031 гривень замість 6417 грн., вчитель вищої категорії — 8656 грн. замість нинішніх 6841 грн.

Ціліх 112,5 млрд. гривень виділять на охорону здоров'я. У порівнянні з нинішніми 88,7 млрд. маємо підвищення майже у півтора рази. Прем'єр Гройсман сподівається втілити за ці гроші медичну реформу, про яку так багато говорять в Україні.

13,2 мільярда гривень отримає первинна медична допомога, вторинна і третинна — 52 млрд. грн. На повернення пацієнтам вартості ліків виділять мільярд. Ще один мільярд — на підтримку сільської медицини, а ще 6 млрд. гривень — на держзакупівлю ліків. ■

Олег ЛЯШКО,
лідер Радикальної партії

■ АЛЬТЕРНАТИВА

Моя відповідь Порошенку

Наша мета реформ — безпечне, якісне щасливе й довге життя українців у власній країні

У своєму щорічному посланні Президент Порошенко проголосив речі, несумісні з побудовою економічно успішної України. Я і команда Радикальної партії маємо якісно інше бачення розвитку економіки та модернізації країни.

Підсумки реформ

Порошенко вважає: «Запровадження безвізових поїздок — на даний момент головний підсумок трирічної нашої спільної реформаторської роботи».

А я, як і мільйони українців, на жаль, бачу головним підсумком реформ влади невиправдані очікування, втрачені можливості і посягну зневіру. Збільшення безробіття, бідності та еміграції — те, про що мовчав Порошенко і влада, прикриваючись «безвізом». Все це можна і потрібно виправити!

Президент Порошенко констатує, як сторонній спостерігач, ніби йдеться не про нього і ніби ці настрої людей не мають під собою об'єктивних підстав: «Факт залишається фактом: суспільство незадоволене життям і владою». Не визнаючи власних помилок, влада планує продовжити провальний економічний курс. Курс, який робить Україну вічним боржником і сировинною колонією Європи, а українців — вимушеними емігрантами й заробітчанами на чужині.

Мета реформ

Навіть щодо «точки призначення» ми кардинально розходимося із Президентом Порошенком. Він акцентує питання «...яким чином ми збираємося рухатися далі до кінцевої мети — вступу до Європейського Союзу». Я ж вважаю таку постановку питання фундаментально помилковою та навіть більше — принизливою для українців!

Переконали, що метою реформ має бути безпечне, якісне, щасливе й довге життя українців у власній країні! Такі країни, як Норвегія, Данія, Швеція, Фінляндія, є чудовим прикладом. Вони входять у першу десятку за рейтингом щастя населення, Україна ж посідає лише 132-ге місце зі 155. Вони також займають одні з найвищих позицій у світі за індексом людського розвитку (ООН). Реальний ВВП на душу населення цих скандинавських країн у 5-7 разів вищий, ніж в Україні, очікувана тривалість життя, яка є важливим показником якості життя, на 8-10 років довша, ніж в Україні, видатки на охорону здоров'я на душу населення — у 5-9 разів більші, ніж у нас.

І ці успішні країни, до речі,

не прагнуть постійно кудись «приєднуватись»: Норвегія, наприклад, не є членом ЄС, а Данія та Швеція, хоч і в ЄС, але не входять в зону Євро. Успішні країни об'єднують те, що вони мають бачення власних національних інтересів і пріоритетів, власну державну політику, а також владу, яка послідовно втілює їх у життя. Це те, чого ми прагнемо для України. І ми це обов'язково зробимо!

Головні виклики

Президент патетично стверджує: «Наш сценарій — оптимістичний, і назва цього сценарію — «Успішна європейська Україна успішних українців». Перемога залежить, серед іншого, і від того, чи зможемо ми правильно діагностувати головні виклики і дати на них зараз адекватні відповіді». І тут я з ним повністю згоден.

Але чотири головними викликами Порошенко вважає вибори 2019 року, спротив реформам «груп впливу», популізм та загрозу анархії й отаманщини. Це ще раз підкреслює, що він мислить, як політик — короткозоро і кон'юнктурно в межах електорального циклу, а не як державний діяч — стратегічно і далекоглядно в інтересах країни. Коли капітан бачить не далі свого носа, корабель не матиме твердого й вірного курсу.

Реальні, а не уявні ключові соціально-економічні виклики для країни наша команда ідентифікувала в Антикризисному плані розвитку економіки:

- 1) масова бідність українців;
- 2) високий рівень безробіття;
- 3) дефіцит інвестицій;
- 4) деіндустріалізація та примітивізація експорту;
- 5) макрофінансова нестабільність та зовнішня фінансова залежність;
- 6) енергетична неефективність та імпортозалежність;
- 7) надмірна тіньова економіка та соціальна несправедливість;
- 8) корумпованість державних структур та інституційна слабкість;
- 9) вичерпання природних ресурсів;
- 10) втрата людського капіталу.

Ми запропонували чіткі системні рецепти подолання цих викликів. І, навіть перебуваючи в опозиції, щоденно працюємо над реалізацією цих рецептів.

Олег Ляшко пропонує альтернативу економічній політиці влади.

Рівень амбіцій

Президент наголошує: «Ми і цього року прогнозуємо зростання на рівні 1,8%. Ми очікуємо прискорення зростання економіки до 4% у 2020 році».

Це відверте проголошення того, що влада планує поставити економіку на паузу та залишитись економічним карликом і ніколи не наздогнати Європу за рівнем життя! Відповідно, під цей рівень амбіцій і завдань влада, очевидно, обиратиме й інструменти. Такий план — це збереження сировинно-феодалної економіки та консервація масової бідності в країні. Адаже з такими темпами ми Польщу зрідка 2016 року будемо 30 років наздоганяти, якщо вона стоятиме на місці. Це шлях у нікуди!

Наш план — принципово інший. Як заповів нам великий українець, співзасновник Всесвітнього економічного форуму в Давосі, член Римського клубу Богдан Гаврилишин у своїй доповіді «До ефективних суспільств»: «Найважливіше завдання — збільшити темпи зростання ВВП до 8-10% на рік на фоні зменшення інфляції». Ми сприймаємо цей заповіт Богдана Дмитровича як чіткий дороговказ. Для його втілення в життя командою Радикальної партії на чолі з моїм заступником з економічної політики Віктором Галасюком був розроблений Антикризисний план розвитку економіки. Ми публічно

запропонували його Президенту, Прем'єр-міністру та голові парламенту. Разом з колегами з інших фракцій зареєстрували у Верховній Раді проект Постанови №6346 «Про зміну економічної політики держави для захисту національних інтересів, розвитку економіки, подолання масової бідності та підвищення рівня життя громадян України». Будемо домагатись його прийняття та якнайшвидшої зміни економічного курсу країни!

Ключові пріоритети

Президент наголошує: «Земельний ринок і приватизація — це два найшвидші і найнадійніші способи швидко залучити в Україну достойний обсяг інвестицій. Друзі мої, це не тільки інвестори кажуть. Впевнений у тому, що це спільна позиція світу». Мені соромно, що Президент сучасної Європейської країни, якому народ довірив владу, може так короткозоро мислити, так відверто вводити в оману суспільство і так цілеспрямовано діяти всупереч національним інтересам, та ще й прикриваючись думкою іноземців.

Масштабна індустріалізація, розбудова інфраструктури, продукування й запровадження інновацій, плекання підприємництва та підвищення реальних доходів громадян — ось найбільш реальні, перспектив-

ні та надійні способи залучити в країну сотні мільярдів інвестицій та створити мільйони робочих місць! Тільки це дозволить подолати безробіття, бідність та еміграцію! Тільки це позбавить країну зовнішньої фінансової залежності, сировинної хвороби економіки та соціальної несправедливості!

Механізм стабілізації

Президент наполягає на співпраці з МВФ: «...слід утримати макроекономічну стабільність. Виконувати програму МВФ, без якої Україна виявиться вкрай вразливою — особливо з урахуванням того, що на 2019 рік припадає пік виплат за зовнішніми зобов'язаннями».

Сліпа надія на «рятівне коло» МВФ та наповнення золотовалютних резервів за рахунок закордонних кредитів — шлях до банкрутства країни. Співпраця з МВФ зазвичай дає змогу «придбати час» для проведення радикальних системних реформ. Якщо ж їх не проводити, а лише продовжувати «купувати час», як це робить Президент Порошенко і нинішня влада, то це, врешті-решт, виявляється не лише фінансово неопосильним, а й безсенсовим марнострільством. Згадайте лиш досвід співпраці Аргентини з МВФ, якій, незважаючи на виконання всіх вимог цієї фінансової інституції, врешті, в 2001 році було відмовлено у фінансуванні. В результаті країну спіткала економічна криза кінця 90-х — початку 2000-х років.

Поповнювати золотовалютні резерви потрібно за рахунок збільшення експорту та інвестицій, а не за рахунок державних заощаджень! Ми ж уже 15 років поспіль більше купуємо товарів за кордоном, ніж продаємо туди. Дефіцит торговельного балансу — мільярди і навіть десятки мільярдів дол. США щороку. Хибну модель економіки неможливо виправити кредитами МВФ, скільки їх не набирай. Потрібен новий економічний курс — масштабна реіндустріалізація та підвищення доходів громадян! Це, власне, саме те, що пропонує команда РПЛ. І це реально альтернатива політиці Президента Порошенка!

Світовий досвід показує, що немає країн, приречених на бідність та лиху долю. Просто інколи владу отримують ті, кого власні інтереси цікавлять більше, ніж доля країни, ті, хто провадить помилкову державну політику. Наше завдання — спільними зусиллями це виправити! ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Підприємці скаржаться на економічну кризу

Лише 10% підприємців позитивно оцінили поточне загальноекономічне середовище в країні, 39% оцінюють його як негативне. Про це свідчать результати опитування «Щорічна оцінка ділового клімату в Україні», яке щорічно проводить Інститут економічних досліджень і політичних консультацій.

Насамперед підприємці скаржаться на економічну кризу останніх років, яка суттєво вдарила по малому та середньому бізнесу. Ще одна перешко-

да — брак попиту й замовлень. На цю проблему вказали 59% опитаних підприємств.

Водночас значна частина опитаних керівників підприємств висловила сподівання, що їхній бізнес зростатиме вже найближчим часом. 41% представників малих і середніх підприємств вважали, що фінансово-економічне становище їхнього підприємства покращиться впродовж наступних півроку, а 48% мали наміри розширити обсяги діяльності підприємства впродовж наступних двох років.

Це більше за частку підприємців,

що очікували погіршення становища свого підприємства у піврічній перспективі (24%) або збиралися скоротити обсяги діяльності впродовж двох років (8%), повідомляє «Економічна правда».

Сергій Тігіпко має намір купити «дочку» російського Сбербанку

Власник ТАСкомбанку і Universal Bank бізнесмен Сергій Тігіпко має намір купити львівський VS Банк, повідомила прес-служба Антимонопольного комітету. До цього колишній політик і банкір

став власником оголошеного банкрутом банку «Новий».

Станом на 1 липня 2017 року за розміром активів VS Банк займав 28-те місце (3,6 млрд. гривень) серед 88 діючих банків України. Водночас 99,9% акцій VS Банку опосередковано належать Сбербанку Росії.

У Національному банку підтвердили, що 28 серпня від Сергія Тігіпка були подані документи на опосередковану купівлю 99,9% акцій VS Банку. Згідно із законодавством, Національний банк розглядає документи впродовж трьох місяців із дня їх отримання.

Цигарки — по 90 грн.

У Верховній Раді зареєстровано законопроект, який передбачає підвищення цін на цигарки до європейського рівня. Зокрема, якщо сьогодні акциз на цигаркові вироби сягає 21 євро за 1000 шт., то до 2025 року його розмір має зрости до 90 євро за 1000 шт. Підвищення акцизної ставки буде поступовим: у 2018 році цигарки подорожують на 29%, а в наступні роки акциз зростатиме на 20% щороку.

Відповідний законопроект був розроблений Міністерством фінансів. ■

Василь БОГДАН, експерт з питань безпеки, генерал-лейтенант, публіцист

Почуття обгрунтованої тривоги за безпеку і подальшу долю Вітчизни викликають останні занадто резонансні в умовах російської агресії події в Україні. Чого лише варті вочевидь інспіровані спецслужбами РФ шокуючі для українського суспільства терористичні акти і кримінальні розборки етнічних мафіозних угруповань у Києві та окремих обласних центрах. Фактичне небажання Кремля до конструктивного діалогу в різних форматах. Як наслідок, ескаляція бойових дій на східному фронті та неприйняття для офіційного Києва і міжнародної спільноти пропозиції щодо мандата миротворчої операції ООН на Донбасі.

Проте в цьому переліку особливе місце за можливими наслідками для національної безпеки України займає зрежисоване в лабораторіях маргінальних політичних сил шахрайське шоу навколо Михайла Саакашвілі. Закономірним є запитання, як таке стало можливим? Чому і хто несе солідарну чи персональну відповідальність за запрошення в Україну колись прогресивного грузинського «вождя революції троянд» і реформатора? А донедавна ще й українського державного службовця високого рангу і з відповідним громадянством.

«Заброшен к нам по воле рока»

Поза всяким сумнівом, запрошення свого часу в Україну Саакашвілі можливо обмалювати цитатою російського поета Михайла Лермонтова: «Заброшен к нам по воле рока». Адже українська громада пам'ятає певну ейфорію, в якій чинний Президент України представляв «грузинського друга» й дарував йому відповідальну посаду із запевненням всебічної підтримки у боротьбі з корупцією та проведенні реформ на Одещині. Хоча експертне середовище, а також окремі відповідальні держслужбовці з близького оточення глави держави попереджали його про ризики і загрози від ухваленого рішення. І така позиція була цілком слушною. Бо українська держава не футбольна команда, успішність і місце в турнірній таблиці якої залежить від кількості і гри придбаних за великі кошти іноземних заробітчани-легіонерів. Україна не повинна ставати полігоном для руйнівних експериментів збанкрутілих іноземних політичних легіонерів, яким, власне, й є Саакашвілі. Для ефективного кадрового забезпечення реформування країни доречно опиратися на власних висококваліфікованих і патріотично вмотивованих національних фахівців, науковців і менеджерів. Вища та середня освіта країни вже підготувала такий контингент. І він вартий того, щоб йому довірили важливі державні справи.

Тепер же ми є свідками того, що низка помилкових управлінських і кадрових рішень очільника країни та інших державних інституцій привели до прориву 10 вересня компанією маргіналів і ультраолігархів державного кордону, цим самим фактично створивши у Галичині ще один небезпечний осередок соціальної напруги. Адже лідер «Руху нових сил» зі своїми так званими соратниками і політичними союзниками із «Батьківщини», «Самопоміччю», «Справедливості» тощо намагаються створити у Львові деструктивний опозиційний центр. З огляду на політичну історію, цинізм і засліплення бажанням реваншу «за всяку ціну», від такого конгломерату «однодумців» варто очікувати найнесподіваніших кроків. Більше того, вже доречно говорити про стійкі ознаки намірів героя акції та очільників зазначених політичних сил створити у Галичині таку собі чергову контрреволюційну Вандео. Чим прямо чи опосередковано допомагатимуть Кремлю, а можливо — Варшаві, Будапешту та Бухаресту реалізувати сценарій розколу України на дрібні маріонеткові квазіутворення, підпорядковані відповідним країнам близького зарубіжжя. Таким чином реально на кін ставиться суверенітет і територіальна цілісність держави. Щось зазначене нагадує безпорадний 2014 рік, коли відсутність твердої волі і політичної відповідальності вищого керівниц-

тва країни призвели до окупації і анексії частини території України путінським режимом.

Він не в «банановій республіці», панове

Чи усвідомлює такі наслідки экс-президент Грузії? А можливо, він приміряє на себе лаври Наполеона Бонапарта, який свого часу після почесного заслання тріумфально повернувся в Париж і знову начепив корону імператора французів. Але Михайл Саакашвілі не український, а грузинський экс-президент. І тому подібний сценарій може реалізуватися лише на історичній батьківщині. Хоча йому не завадило б пам'ятати, чим закінчилися «сто днів» Узурпатора і яким чином він відійшов у вічність.

Перебуваючи в полоні навіть нещирими соратниками і союзниками оманливих ілюзій, лідер «Руху нових сил», здається, позбувся здатності тверезо аналізувати і оцінювати події, факти та почасти власні спонтанні та імпульсивні дії. Вже очевидно, що экс-президент Грузії втрачає не лише обличчя, а й притаманні йому співвітчизникам оспівані геніальним Шота Руставелі високі почуття гідності й честі. При цьому грузинській нації в жодному разі не властиве дріб'язкове і ганебне почуття помсти, яке, з огляду на поведінку, зараз демонструє щодо України колишній очільник Грузії. Як ексцентрична і емоційна особистість він не помічає, що став об'єктом брудних маніпуляцій маргінальних політиканів, яким для досягнення мети потрібно створити в Україні хаос, а не будувати велику заможну демократичну європейську і, зрештою, українську Україну.

Такі політичні банкрути готові і до крайніх кроків. Не виключається, що з Саакашвілі спробують створити посмертного героя-борця зі «злочинним режимом» і таким чином збурияти суспільство на криваве протистояння. Щось подібне, напевне, опрацьовується і в штабах ФСБ та військової розвідки Росії. Для цього названі спецслужби мають в Україні глибоко законспіровані розвідувально-диверсійні тінюві резидентури. Сподіватимемося, що подібний сценарій не буде реалізовано. Тому для запобігання подібної можливої резонансної провокації Саакашвілі українським спецслужбам і правоохоронним органам потрібно посилювати пильність, а також контррозвідувальний і адміністративний режим в країні. Главі держави доречно також учергове розглянути питання про введення в Україні правового режиму надзвичайного стану та візового режиму для громадян із країн, що становлять загрозу національній безпеці України. Повинна бути повноцінно задіяна передбачена Законом України «Про державну таємницю» кримінальна відповідальність для секретносів

ПОГЛЯД

Диктатура закону проти хаосу й тиранії

Належної правової оцінки та судових рішень заслуговують усі учасники порушення державного кордону України на чолі з Саакашвілі

Ще одні «чемні люди»...

із числа політиків та парламентаріїв, які дозволяють собі позазаконні контакти з різними іноземними агентами.

Безумовно, що належну правову оцінку та судові рішення повинні застосувати до всіх учасників порушення священного державного кордону України. Адже наша країна не є «банановою республікою», щоб продукувати безвідповідальний правовий нігілізм.

Україна потребує диктатури закону

У контексті подій, що відбуваються в Україні, на тлі суттєвого погіршення рівня життя

тури. Звичайно, Україна теж не може бути убезпечена від такої антигуманної моделі державного устрою, що продукує насилля над власним народом і сусідніми країнами. У своїй відомій промові 5 березня 1946 року в Фултоні видатний британець сер Уїнстон Черчилль заявив: «Щоб мільйони людей почувалися в безпеці, вони мають бути захищені від двох жахливих мародерів — війни і тиранії». Через це, враховуючи рівень демократії, інтелекту нації та еліти, а також стратегічний курс на Євроатлантичну інтеграцію, диктаторський режим в Україні, що продукує тиранію, категорично не може бути прий-

свобод, законності, подальшої соціалізації економіки та надійного забезпечення обороноздатності і безпеки країни. Все інше від лукавого, спрямоване на дестабілізацію країни, підживлює іміджу на міжнародній арені та послаблення позицій зі встановлення миру у міжнародно визнаних кордонах Вітчизни.

До речі, радянська історія переживала тяжкі і трагічні наслідки правління грузина-диктатора Йосипа Сталіна. У той період, унаслідок геноциду, репресій і депортацій було ліквідовано мільйони українців, представників інших етнічних груп. Наслідки тієї авторитарної епохи Україна на ментальному рівні відчуває дотепер. Тому українському народу недопустимо випробувати на собі ще одного можливого грузина-диктатора. Адже брутальний прорив кордону країни, методи і стиль керівництва в Грузії яскраво свідчать про авторитарні уподобання претендента. Загалом усе ж є бажання сподіватися, що остаточно не позбавлений здорового глузду лідер «Руху нових сил» спільно з політичними союзниками врешті переосмислить свою роль і місце в українській регіональній і міжнародній політиці. Вони зрозуміють, що авантюризм і дріб'язкове зведення рахунків із країною, у якій поки що не вдалося реалізувати особисті амбітні проекти, — це шлях, що не веде до храму істини.

До управління Українською державою приходять різні владні команди. Одні з них мають певну ідеологію і стратегію розвитку країни, іншим цього бракує, і тому вони намагаються маніпулювати громадською думкою, паразитувати, лукавити, конкретні справи підмінити демагогією, популізмом і фразерством. Проте кожен владний олімп повинен бути вмотивованим на одну суперважливу мету — збереження і подальше зміцнення національної державності, власної ідентичності як потужної складової різнобарвної світової цивілізації. ■

«Чим більше у нас демократії, тим більше нам хочеться концтаборів, газових камер, диктатури».

населення, зростання безробіття, корупції і зuboжіння значної частини суспільства все частіше лунають голоси про «сильну руку», а можливо, і диктатора — як панацею від усіх українських негараздів. У пошуках такої особи звертаються погляди і до пана Саакашвілі. Із цього приводу спливає у пам'яті висловлювання одного з одіозних персонажів радянського бестселера Юліана Семьонова «Сімнадцять миттєвостей весни». Аналізуючи стан суспільно-політичних і соціально-економічних процесів у Веймарській республіці «Німеччина після поразки у Першій світовій війні», він зазначив: «Чим більше у нас демократії, тим більше нам хочеться концтаборів, газових камер, диктатури». Щось схоже відбувається в сучасній Україні, де вмотивовані на руйнацію політичні сили мають намір демократію трансформувати у профанацію і на цій хвилі привести до влади авторитарний режим.

Світова практика засвідчує гіркий досвід багатьох країн, що на певному етапі історичного розвитку переживали катастрофічні за наслідками дикта-

тиранією. Так, у ситуації, що падає, державі й суспільству потрібна диктатура, але диктатура не партії, не особи, а диктатура закону і чіткого конституційного унормування системи противаг і стримувань між гілками влади. Але не такого, як нещодавно запропонував гарант Конституції, коли імунітет із народних депутатів буде знято чинним складом Верховної Ради для парламентаріїв наступного скликання. Доречно було б Президенту обрати інший стимулюючий спосіб. Зокрема, запропонувати депутатському корпусу ухвалити Закон України «Про імпичмент Президента України». А так від жарту Президента досить віддає політичною корупцією, проти якої він завзято закликає боротися українське суспільство.

Інститут Президента спільно з Верховною Радою і судовою системою повинні послідовно і цілеспрямовано впроваджувати у життя стратегію принципового і взаємодіального партнерства влади і громадянського суспільства на засадах єдності, конструктивного діалогу і солідарності. Очевидно, що саме в цьому запорука життєвості демократичних

Олег Березюк
народний депутат України, фракція «Самопоміч»

«Будь-яке обмеження у стосунках з агресором є корисним для країни, яка від нього потерпає».

Наталія ЛЕБІДЬ

Бути чи не бути візам із Росією? З огляду на те, що в країні четвертий рік іде війна з РФ, таке питання виглядає риторичним. І — водночас — дещо незрозумілим. Хоча це й не єдина нерозв'язана проблема подібного гатунку. Так само на четвертому році війни Україна підтримує дипломатичні стосунки з Росією, так само називає події на сході «антитерористичною операцією», тобто своєю внутрішньою проблемою, а не повномасштабним двостороннім конфліктом. Однак повернемося до віз. Тема контролю за пересуванням громадян РФ через спільний з Україною кордон віднедавна знову актуалізована. 2 вересня в газеті «Урядовий кур'єр» був надрукований (а відтак і набув чинності) указ Президента Петра Порошенка про запровадження з 2018 року біометричного контролю для в'їзду в державу іноземців, зокрема й російських громадян.

Про що говорить президентський указ

Указ Порошенка вводить у дію рішення РНБО від 10 липня 2017 року «Про посилення контролю за в'їздом в Україну, виїздом з України іноземців та осіб без громадянства, додержанням ними правил перебування на території України». Які події супроводжуватимуть впровадження цього указу?

Передусім, від уряду очікується, що той візьметься за вдосконалення законодавства про порядок перебування в державі іноземців. Крім цього, на Кабмін покладатиметься обов'язок опрацювати впровадження процедури в'їзду та виїзду іноземців за закордонними паспортами, які містять безконтактний електронний носій. Уряду також доручено оновити список держав міграційного ризику, зокрема включити в нього Російську Федерацію.

У свою чергу, СБУ має окреме завдання: забезпечити заходи з посилення контролю в'їзду та виїзду з України іноземців та осіб без громадянства, вдосконалити законодавство щодо реєстрації місця проживання чи перебування в Україні іноземців, а також осіб без громадянства, які походять із держав міграційного ризику або в'їхали в Україну з території таких держав.

Нарешті, до 1 січня 2018 року має бути забезпечено функціонування національної системи біометричної верифікації та ідентифікації громадян України, іноземців та осіб без громадянства. У зв'язку з цим заплановане необхідне ресурсне забезпечення фіксації біометричних даних іноземців при здійсненні прикордонного контролю в пунктах пропуску через державний кордон та в контрольних пунктах в'їзду-виїзду.

Отже, поки, як бачимо, йдеться про те, що з 1 січня 2018 року жителі Росії та деяких інших держав зможуть потрапити в Україну лише після зняття біометричних даних на кордоні. Та цим справа не обмежиться. Як зазначив спікер ВР Андрій Парубій, питання біометрики «не знімає актуальність впровадження повноцінних віз для громадян Російської Федерації. Я і далі буду тримати це питання на контролі, і далі буду шукати прихильників такого рішення», — заявляв Парубій на брифінгу у Верховній Раді.

3 історії питання

Як саме діятиме нова пропускна система, повною мірою ще незрозуміло, проте відомо, що росіянам доведеться не тільки здавати відбитки пальців на кордоні, а й заздалегідь повідомляти українську владу про намір відвідати нашу територію.

Думка контролювати потік росіян вперше була озвучена в березні 2014-го: після анексії Криму політиком почав обговорювати дзеркальні заходи, серед яких, зокрема, був і візовий режим з РФ (або ж певні варіації на цю тему). Але ідея застрягла на стадії планування: контраргументи щодо віз для росіян полягали у високій вартості проекту та у негативним впливі на фінансовий стан численних українських заробітчан, які перебували (та

Є ПРОБЛЕМА

Від «безвізу» з Європою до віз із Росією

Чи вдасться Україні контролювати потік росіян, які бажують в'їхати до нашої держави?

Україна має захищатися від Росії усіма доступними їй способами. Один із них — впровадження візового режиму з агресором.

перебувають) на території Росії.

Деякі зрушення в цьому напрямі почалися вже у 2015 році. У січні депутати Верховної Ради проголосили Росію «державо-агресором», а з 1 березня росіянам був заборонений в'їзд в Україну за внутрішніми документами. Завітати на наші терени їм дозволялося лише за закордонним паспортом. Тоді ж було припинено й авіасполучення з Росією.

Через два роки, у 2017-му, прозвучала пропозиція повністю скасувати всі можливі рейси до РФ. Але, як відзначив керівник міністерства інфраструктури Володимир Омелян, уряд не планує припинення залізничного та автобусного сполучення з Росією. Хоча сам міністр і вважає це цілком доцільним.

Що ж стосується віз, то однасторонності немає і тут. Очільник МЗС Павло Клімкін зазначив, що «ефекту, якого ми прагнемо», від введення візового режиму з РФ Україна не отримає. Навіть навпаки: цей крок принесе нашій державі «значні проблеми», і «Росія ними скористається». А відтак, на думку Клімкіна, найкращим рішенням було і лишиться зняття біометричних даних з іноземців. Плюс, звичайно, покладений на них обов'язок пояснювати мету візиту.

Але рідч у тім, що для реалізації такої схеми готове далеко не все. Наприклад, згідно із задумом ініціаторів, іноземці мають ставити владу до відома про свій приїзд за допомогою спеціального інтернет-ресурсу, але його навіть не почали розробляти. Як не призначили й відповідальних за збір та опрацювання подібних даних. Тому незрозуміло, які саме відомства та у який спосіб визначатимуть, становить небезпеку певна особа чи не становить.

Утім, до 1 січня 2018 року ще є досить часу. Хоча, як показує досвід оформлення електронних декларацій, навіть достатні часові терміни для розробки того чи іншого програмного забезпечення в українських реаліях виявляються закороткими.

«За» і «проти»

Недавній «прорив» українського кордону Міхеїлом Саакашвілі закликав бомбу уповільненої дії: оглядачі почали говорити про те, що досвід Міхо може повторити хтось на кшталт Віктора Януковича, котрого «група прихильників» із такою самою легкістю «проведе» через пропускний пункт. Це, звісно, в теорії, бо на практиці колишні українські високопосадовці, які отаборилися в Росії, не прагнуть потрапити на історичну Батьківщину.

Але провокації можуть бути найрізноманітнішого штибу. Благо, їхнім потенційним учасником вже показали, як це робиться. Тому проблема охорони та безпеки кордону є актуальною як ніколи.

Другий момент пов'язаний із нещодавно отриманим Україною безвізовим режимом із країнами Європейського Союзу. Посол ЄС в Україні Х'юг Мінгареллі вже окреслив підстави, на яких омріяний українцями «безвіз» може бути припинено. Підстави полягають, зокрема, у значному зростанні кількості незаконних мігрантів, а також відчутному збільшенні шукачів притулку. Однак не тільки.

Мінгареллі зазначив, що «безвіз» може бути «відкликано» і в тому випадку, якщо «почнеться рух назад по відношенню до тих реформ, які передбачалися для його надання. Наприклад, якщо так станеться з антикорупційними реформами».

Це — досить серйозне попередження, і якщо один Саакашвілі ще не створює натовпу мігрантів на кордоні, то відсутність просувати у боротьбі з корупцією може вартувати українській владі серйозних репутаційних втрат, а Україні в цілому — скасування безвізового режиму.

Розчарування від останнього, ймовірно, буде таким потужним, що поставить хрест на амбіціях деяких політиків вдруже вкотре — у крісло парламентське. Тому задля перемикання уваги тема візового режиму з Росією нагодилася б якраз вчасно. На щастя, антиросійські настрої в нашому соціумі досить усталені, а це означає, що набрати на них електоральні бали не є проблемою.

Чим, власне, і займається, зокрема, «Народний фронт». 12 квітня 2017 року лідер фракції Максим Бурбак порушив питання про введення візового режиму з Росією на засіданні Верховної Ради. «Ще забезпечити Європу від навали російських шпигунів», — прокоментував він. І — «переключився» на отриманий Україною безвіз.

«Я звертаюся до уряду з тим, щоб передбачили збільшення фінансування Державної міграційної служби на понад 200 мільйонів гривень для того, щоб було встановлено додаткові пункти видачі біометричних паспортів. Треба обладнати ще 470 таких автономних станцій, щоб ми змогли імплементувати рішення Європарламенту», — сказав Бурбак.

При цьому депутат ані словом не прохопився про те, скільки коштів знадо-

битися для фінансового забезпечення візового режиму з РФ. Адже такий крок потребуватиме збільшення дипмісії України в Росії. Плюс — купівлю відповідної техніки. Власне, потребу в чималих грошах називають головним каменем спотикання на шляху до візового режиму.

Головним, та не єдиним. Важливо також заручитися підтримкою парламентської більшості — якщо відповідне питання буде винесене на розгляд ВР. Адже зрозуміло, що фракції та групи рваншистського штибу за візи для РФ голосувати не стануть. Втім, серед однієї з найбільших структур Верховної Ради — Блоку Петра Порошенка — також не бракує тих, хто доволі скептично налаштований щодо візового режиму з РФ.

Хоча цю проблему, як стверджують, можна обійти. Замість голосування у парламенті достатньо рішення МЗС, узгодженого з Президентом. Але і тут є складність: з 1997 року між Україною та Росією діє угода щодо взаємних безвізових поїздок, яка поки що не денонсована. Та навіть якщо ця колізія буде розв'язана, Кабмін окремо постановою має сповістити уряд Росії про зміни, що відбулися. Відтак мине півроку, і лише тоді угода втратить чинність.

Тим часом у Росії

На теренах РФ ініціативу України хоча й називають «недружньою», проте до дзеркальних заходів не вдаються. Навіть навпаки: українці не тільки можуть перетинати кордон із Росією із внутрішніми паспортами, а й мають віднедавна преференцію — право на пролонговане перебування в РФ. Прикметно, що цю норму впровадив особисто президент РФ Путін.

А от представник комісії з інформаційної політики при Раді Федерації РФ Олексій Пушков підкреслив: головною жертвою візового режиму стануть «кілька мільйонів українців, які заробляють гроші в Росії», тоді як для Москви «збитки — нульові». Дійсно, за статистикою, минулої року в Росію в'їхало близько 4 мільйонів українців, а з Росії до нас — приблизно третина від цієї кількості.

Попри твердження про те, що від віз програє передусім Київ, у Кремлі не хочуть втрачати приїжджів з України. Їх готові приймати не тільки як гостей і заробітчани, а й як повноправних громадян Російської Федерації. Російська Держдума вже спростила порядок оформлення російського громадянства для українців. Для отримання паспорта з двома іменами достатньо лише звернутися в МВС Росії з заявою про відмову від громадянства України.

Такою можливістю скористалося небагато людей — лише 41 тисяча осіб з початку 2017 року виявила бажання змінити українське громадянство на російське. У масштабах країни це, звичайно, мізер. Але прикро те, що можливе впровадження візового режиму з Росією підтримує лише 33% українців. Це засвідчили опитування, проведені Фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центром Разумкова.

При цьому 51% респондентів виступає проти візового режиму з РФ, а ще 16% свого ставлення не визначили. «Негативне ставлення до впровадження візового режиму з Росією, очевидно, пов'язане з тим, що 51% жителів України мають родичів, друзів чи близьких знайомих, що проживають у Росії», — говорить у прес-реліз соціологів. Однак рідч у тім, що ще рік тому кількість прихильників візового режиму дорівнювала 40%, а отже, справа не лише в родичах, а й, можливо, у недостатній інформаційній кампанії з цього приводу.

А відтак зрозуміло, що кампанію слід провадити, роз'яснюючи громадянам одну просту істину, озвучену нардепом Олегом Березюком: чим далі ми від агресора, тим краще. І якщо рів із крокодилами викопати на спільному кордоні нереально, діяти доводиться більш традиційними методами. Візовий режим — один із них. ■

■ БРЯЗКАННЯ ЗБРОЄЮ

Білоруський пил на російських чоботах

Чи всі російські військові повернуться додому з навчань «Захід-2017»?

Інна СТЕПАНЧУК

Завтра, 20 вересня, завершаться військові навчання «Захід-2017». Основна їх частина, нагадаємо, проходить на території Білорусі. А до кінця місяця всі російські військові мають повернутися додому. За офіційними даними, росіян на території сусідньої держави — всього 3 тисячі (ще 7 тисяч військових — із білоруського боку). Хоча експерти не надто довіряють цій цифрі. Адаже, враховуючи масштаб навчань і кількість техніки, якої нагнали на білоруські полігони, вона може бути в рази більшою. За інформацією опозиціонера та екскандидата в президенти Білорусі Миколи Статкевича, підготовка до навчань тривала місяць. І весь цей час до місця проведення вишколу звозили техніку, обладнання, харчі тощо. Тому дуже ймовірно, що йдеться про значно більшу кількість людей. За словами секретаря РНБО України Олександра Турчинова, реально чисельність учасників військових навчань «Захід-2017» оцінюється у 230-240 тисяч осіб.

Та чи всі російські військові повернуться додому? Раніше експерти вже висловлювали побою-

Путін і Лукашенко: цього разу чомусь не разом.
Фото з сайту news.tut.by.

вання, що навчання можуть бути такою собі ширмою, за якою Москва нарощуватиме свою присутність у сусідній країні. «Росія заявила, що вона ввела до Білорусі 3 тисячі військових. При цьому, скільки вона насправді ввела, ніхто не знає, вона може 3 тисячі вивести, — каже речник Генерального штабу Збройних сил України полковник Владислав Волошин. — А скільки реально вона там може залишити?». Він нагадав вислів Путіна «їх там немає». «Їх там теж «не буде». Вони так само можуть сховати їх у Білорусі і сказати: «Це не наші військові», — наголосив Волошин.

Можливі військові провокації насторожують і білоруську опозицію. «Особливість цих навчань, що на нашу територію прибуває значний контингент держави, що воює з Україною і

перебуває в конфлікті з іншими нашими сусідами. Це потенційне залучення нас у воєнне протистояння, — наголошує Микола Статкевич. — Обов'язок чоловіків — захищати свій дім і країну. Ми маємо попередити агресорів, що будемо це робити. Нехай забирають свої танки-шманки, солдатів, повчаться, побігають і їдуть додому. І бажано, доки десь поблизу воюють, сюди не повертатися».

Проінспектувати хід навчань мали й президенти обох країн — Володимир Путін та Олександр Лукашенко. Попередньо було заявлено, що обидва перебувають спільно на одному об'єкті. Хоча пізніше плани, схоже, змінилися. Путін учора збирався їхати на навчальний полігон сам. І не в Білорусі, а в Ленінградській області. Про прибуття «бацьки»

на котрийсь із об'єктів станом на вчора нічого ще не було відомо. Хоча як повідомила прес-секретар президента Наталія Ейсмонт, це точно буде територія Білорусі, оскільки саме тут проходить основна частина навчань. Та й «офіційного запрошення главі білоруської держави приїхати на навчання до Росії не надходило», додала вона. А от російському колезі таке запрошення — побувати в Білорусі на навчаннях — надіслали, тільки Путін його чомусь не прийняв.

Може, тому, що особливо нічим тішитися під час навчань? Адаже Росії вони вже коштували двох літаків. Так, 14 вересня у Калузькій області Росії на авіабазі «Шайковка» зазнав аварії бомбардувальник повітряно-космічних сил РФ Ту-22М3, що був задіяний у військових навчаннях «Захід-2017». Ту-22М3 із технічних причин викотився за межі злітно-посадкової смуги. Екіпаж не постраждав. Літак після проведення регламентних робіт продовжить виконувати завдання за призначенням, стверджує російське міністерство оборони. Хоча телеканал «Рен ТВ», зазначає, що в ході аварії літак ліг на черво та зазнав серйозних пошкоджень і більше експлуатуватися не буде. А вже за два дні, в суботу, у Воронезькій області розбився навчально-бойовий літак Як-130. Катастрофа сталася під час виконання навчально-тренувального польоту. Два члени екіпажу встигли катапультиватися і залишилися живі. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Порошенко в Америці говоритиме про полонених

Під час візиту до США на 72-гу сесію Генеральної Асамблеї ООН Президент України Петро Порошенко перш за все займатиметься темою звільнення українських заручників, написав він у «Фейсбуці». Вчора глава держави вирушив до США з робочим візитом, який триватиме до 21 вересня. Там він також має зустрітися з очільником Білого дому Дональдом Трампом.

Затримано лондонських терористів

Британська поліція затримала другого підозрюваного в здійсненні теракту в лондонському метро. Затриманому 21 рік, його 18-річному спільнику заарештували раніше. Нагадаємо, що вибух програмів на станції Parsons Green на заході Лондона в ранкову годину пік 15 вересня, поранення отримали 30 осіб. Скотланд-Ярд назвав цю подію терактом. За оцінками фахівців, саморобний вибуховий пристрій не спрацював на повну силу.

Румунію накрит буревій

Унаслідок ураганного вітру, який сягав 100 метрів за секунду, в Румунії загинули вісім осіб і близько 70 потрапили в лікарні з травмами. Як повідомляє BBC, більша частина потерпілих — мешканці міста Тімішоара на заході країни. Вітер зривав дахи і валів дерева, пошкодив лінії електропередач, водогаз. Як повідомляє мер міста Ніколае Робу, владу ніхто не попередив про ураган, прогнозували лише дощ, відтак муніципалітет не встиг поінформувати населення про небезпеку.

Молдова бунтує

У столиці Молдови, Кишиневі в неділю, 17 вересня, опозиція влаштувала акцію протесту проти переходу країни до змішаної виборчої системи. До цього часу депутатів парламенту Молдови обирали за пропорційною системою. Окрім того, учасники акції протесту в Кишиневі зажадали заборонити в'їзд до країн Євросоюзу президенту Молдови Ігорю Додону й олігархові Владу Плахотнюку, а також заарештувати їхні рахунки. ■

■ З ХВОРОЇ ГОЛОВИ НА ЗДОРОВУ

«Модна тема — гра в демократію»

Банкіра-втікача, звинуваченого в розкраданні мільярдів доларів, покидають колишні соратники

Як знайти друзів і соратників далеко за межами своєї батьківщини, знає будь-який дисидент, особливо якщо він тікає з країни за вчинення злочинів «національного характеру».

Більшість із тих, хто сьогодні живе в Європі, займаються активною діяльністю щодо захисту прав людини і конституційної законності, хоч кілька років тому і подумати про це не могли, адже два ці пункти вони порушували на своїй батьківщині. Ховаючись від правосуддя, їм ще й вдається заробляти собі на хліб, вони — як зграя вовків на чолі з ватажком, який, по суті, є «головним». Але, як кажуть, подивившись на оточення і соратників, можна визначити характер, і не тільки, «найголовнішого».

Наприклад, Мухтар Аблязов, казахстанський банкір-втікач, якому в трьох країнах пред'явлено звинувачення в розкраданні 7,5 млрд. доларів із БТА банку, і в чотирьох — у відмиванні грошей. Соратники у нього підібралися дуже колоритні.

Журналіст Ігор Вінярський критикував у грубій формі владу Казахстану. Людина освічена, захисник прав людини, демократ, працює в опозиційній газеті, дозволяв собі займатися непристойними речами — у вільний від роботи час знімався у фільмах «для дорослих» зі своєю дружиною. Мабуть, фінансування з боку Аб-

лязова за критику влади не вис-тало — вирішив підзаробити зйомками у фільмах 18+.

Ще одне «вовчення» з великої зграї — Муратбек Кетебай, так би мовити, «золота молодь» у юності (він народився в сім'ї міністра побутової промисловості КазРФСР), за часів здобуття Казахстаном незалежності виявився поза політичними справами. І єдине, де він зміг себе проявити, — це опозиція, добре олачувана. Причому Муратбек виявився природженим піроманом — він одного разу підпалив офіс, що належав газеті «Республіка». В чому, втім, звинуватив казахстанську владу.

Найбільше Муратбек Кетебай досяг успіху в провокаціях із людськими жертвами — під час трагічних подій у казахстанському місті Жанаозені, де загинуло понад 100 мирних жителів, саме він виступав головним агітатором і провокатором. Одного разу він був затриманий в Іспанії за запитом «Інтерполу», але відпустили дуже швидко, навіть без традиційної застави — екстраординарне рішення суду для Мадрида.

Серед прихильників Мухтара Аблязова є, зрозуміло, і родичі.

Віктор Храпунов — колишній мер Алмати, найближчий родич Аблязова (їхні діти одружилися). В. Храпунов і його сім'я живуть у Швейцарії. Тим

часом Україна робить запит на екстрадицію Ільєса Храпунова, сина Віктора, за організацію хакерського злому бази даних юридичної фірми, що представляє інтереси БТА банку, який раніше належав Мухтару Аблязову і з яким пов'язані його правові проблеми. Сам В. Храпунов — під слідством у американській Феміди, яка розслідує справу про відмивання грошей, вкрадених М. Аблязовим з Казахстану, через підставні компанії, відкриті В. Храпуновим у США і які активно скуповували там нерухомість.

І. Храпунов із дружиною — дочкою М. Аблязова, Мадіною, «отримали незвичайні дипломатичні посади в якості представників Центрально-Африканської Республіки в Женеві». Такий же паспорт і у дружини М. Аблязова.

А ось інший родич — Сирим Шалабаєв — брат дружини М. Аблязова, під час розгляду в Лондоні втік до Литви. Влада Литви його затримала за запитом «Інтерполу» (його звинувачують у тому, що він разом з М. Аблязовим та іншими особами привласнив майно на суму в кілька мільярдів доларів у Казахстані, Україні і Росії), а потім відпустили і навіть надали йому притулок від переслідування.

Претензій до С. Шалабаєва ніяких у них не виявилось. І це

при тому, що чотири країни (Казахстан, Росія, Україна і Великобританія) шукають його для суду. В останній, до речі, він засуджений Високим судом Лондона до 18 місяців позбавлення волі за неповагу до суду.

Польща — країна, яку люблять соратники банкіра-втікача, а все тому, що у Варшаві базується фонд, що спеціалізується на захисті його від «несправедливих звинувачень» через розгядування човна політичної стабільності в усіх пострадянських країнах.

Керує цим фондом українка — Людмила Козловська, людина з дивним демонструванням своєї позиції. У 2004 році вона була активною учасницею Помаранчевої революції і лідером кампанії на підтримку виведення Чорноморського флоту РФ із Севастополя. Її неадекватна поведінка по відношенню до кандидата на посаду президента Польщі Баллі Мажець змушує задуматися про її психічний стан.

Сьогодні в числі прихильників М. Аблязова з раніше численого натовпу залишилися одиниці. Банкір-втікач не особливо за-

мислюється про долю тих, хто захищав його і хто постраждав за нього.

Коли відомий у Казахстані громадський діяч В. Козлов був засуджений за те, що на замовлення і за гроші М. Аблязова організував мітинги, які переросли в зіткнення з поліцією в казахстанському Жанаозені, замовник просто відвернувся від нього. Ніякої допомоги ні засуджений В. Козлов, ні його родина не отримали. Так само, як і інші колишні друзі, які стали сьогодні більше не потрібні. Як, наприклад, Айдос Садиқов, визнаний «божевільним» лікарями, але оплачуваний М. Аблязовим як «захисник демократії».

Короля робить почет. Почет у Мухтара Аблязова вельми специфічний. Серед нього немає людей, які коли-небудь прославилися чесністю і невідкупністю, зате багато заробляють на модній темі гри в демократію.

Шкода тільки, що європейські політики з радістю заковтують будь-яку наживку з правильним контентом, не замислюючись про те, ким є насправді любитель «боротьби з режимом». ■

■ ЕКСПОРТ

Пшениця відновлює статус

Чорноморські експортери зерна потіснили австралійських та американських конкурентів

Олена ЯРОШЕНКО

У серпні морські порти України на 67 відсотків збільшили експортні обсяги зернових. Після чотирьох рекордно врожайних для країн Східної Європи років експортери Чорноморського регіону отримали можливість розширити обсяги поставок пшениці на світовому ринку за рахунок нижчих цін.

Азії смакує пшеничний хліб

Як повідомляє Reuters.com, основна частка — понад 40 відсотків із загального обсягу експорту чорноморського зерна — припадає на Азію. Якщо минулого року в серпні поставки з України та РФ у цей регіон становили 2,524 млн. тонн, а роком раніше — 2,079 мільйона, то нинішній серпень уже зафіксував рекордні 2,762 млн. тонн. Конкуренція з Австралією, яка традиційно домінувала на азійських ринках, знизилася з кількох об'єктивних причин. У плюс для нас зіграло і зниження цін на нафту, забезпечивши порівняно дешевий фрахт суден для перевезення зерна. Поставки з регіону Чорного моря склали також відчутну конкуренцію США в Північній Африці й на Близькому Сході за останні кілька років. Розглядається подальше збільшення поставок в Азію як регіон зі зростаючим населенням і мінливими звичками харчування.

Наприклад, у другого після Єгипту світового імпортера пшениці, Індонезії, споживання більш ніж подвоїлося за останнє десятиліття. Японія і Південна Корея також активізували пшеничний імпорт. Індія, зіштовхнувшись із нестачею власного врожаю через негоду, в минулому році провела найбільші за десятиліт-

тя закупівлі пшениці, а в Китаї зростає попит на більш високий клас зернових. Тим часом якість чорноморської пшениці піднімалася з кожним роком, і в цьому році вона вже така сама, як і в австралійській. При цьому заготовачі борошномели Південно-Східної Азії мають можливість платити менше на \$40-50 за тону пшениці з регіону Чорного моря.

Цінова гойдалка

На старті 2016/17 маркетингового року ціни на пшеницю впали до \$154-168 за тону FOB через рекордно високе світове виробництво, а також зростання пропозицій на внутрішньому ринку. Експортні ціни на українську пшеницю на старті 2017/18 маркетингового року перевищили аналогічні показники минулого сезону і продовжують зростати. Так, на умовах поставки EXW-елеватор та СРТ-порт на 100 гривень за тону піднялася ціна на зерно продовольчих класів. А вартість українського борошна на експортному ринку, за інформацією експертів Аграрного союзу України, зросла на 10 доларів за тону. Фуражна пшениця додала більше, ніж продовольча: 150—200 гривень за тону на EXW-елеватор та 150—180 гривень за тону на СРТ-порт. Таке

зростання зумовили кілька чинників. Окрім підвищення попиту, позитивну роль відіграло і послаблення гривні відносно долара, забезпечивши підтримку внутрішнім цінам.

Разом із пшеницею підросли і ціни на українську кукурудзу: на умовах поставки на EXW-елеватор вони теж додали 100 гривень за тону. На експортному ринку ціна поки що піднялася на 2 долари за тону, повідомляє Аграрний союз України.

Прогноз виробництва цієї культури в Україні тим часом дещо знизився. За даними вересневого звіту Мінсільгоспу США, в Україні очікується виробництво кукурудзи на рівні 27,5 млн. тонн, що на мільйон нижче від попередніх прогнозів.

Якість на ціну мало вплинула

Погодні умови в Україні не дозволили реалізувати заплановане підвищення валового збору продовольчої пшениці, повідомив перший заступник міністра аграрної політики і продовольства України Максим Мартинюк. За його словами, формування класності зерна пшениці — дуже складний процес, що великою мірою залежить від погодних умов.

«Засіявши пшеницею 6,5 млн. гектарів, ми очікували цього року отримати більшу кількість продовольчої пшениці вищої якості. Зокрема, очікували великий валовий збір пшениці другого класу. Але ці прогнози не справдилися, співвідношення продовольчої і фуражної пшениці збереглося на рівні минулого року. Після збирання урожаю в зерні ще деякий час протікають біохімічні процеси, рівень протеїну змінюється, а разом з ним знижується й класність пшениці», — пояснив заступник міністра.

Утім, зважаючи на вищі затрати виробників, спрямовані на збереження якості продовольчої пшениці, нинішні співвідношення цін між нею і фуражним зерном майже не позначається на підсумковому прибутку. ■

■ НОВИНИ ПЛЮС

Борошно вигідно експортувати

У серпні — першій декаді вересня на українському експортному ринку пшеничного борошна ціни переважно зростали. Цьому сприяла кон'юнктура ринку сировини на тлі стабільного попиту імпортерів. Так, чимало представників переробних підприємств підвищили відпускні ціни на борошно вищого і першого сорту в порівнянні з показниками на початок серпня в середньому на 5-10 \$/тонна — до 205-215 і 195-210 \$/тонна відповідно. При цьому деякі переробні підприємства повідомляли, що невеликі партії борошномельної продукції вдавалося реалізувати навіть за вищими цінами. Ключовим фактором, що стримує активне зростання цін, є висока конкуренція як на зовнішньому ринку, так і серед українських експортно-орієнтованих компаній.

Китай відкриває свій ринок

Мінагрополітики та AQSIQ (Генеральна адміністрація нагляду за якістю, інспекції та карантину Китаю) підписали протоколи санітарних та фітосанітарних вимог щодо експорту соняшникового шроту та бурякового жому з України до КНР. «Китай протягом останніх років стабільно входить до основних торговельних партнерів України. Ми дуже вдячні представникам AQSIQ за активну співпрацю у розширенні товарної номенклатури експорту української агропродукції на ринок Китаю. Підписання протоколів, робота над якими тривала декілька років, є новим імпульсом для поглиблення нашої співпраці», — зазначила заступник міністра аграрної політики Ольга Трофімцева. Цього року українські виробники отримали право експорту замороженої яловичини на китайський ринок. Фінальне затвердження ветеринарного сертифікату здоров'я очікується найближчим часом. Дев'ять українських підприємств, що виробляють молочну продукцію, щойно отримали дозволи на експорт своїх товарів на ринок КНР. Загалом уже 27 українських виробників молочної продукції постачають свої продукти на цей ринок. У рамках двосторонньої зустрічі обговорили також перспективи відновлення експорту української продукції птахівництва на ринок Китаю та прискорення узгоджувальних процедур для початку експорту української черешні, лохини, яблук та соєвого шроту. Експорт української аграрної продукції на ринок КНР за січень-липень 2017 року становив \$524,5 млн., з яких: олія — \$260,7 млн., зерно — \$234,1 млн., продукти борошномельно-круп'яної промисловості — \$10,03 млн., сири та йогурти — \$7,9 млн., насіння олійних культур — \$5,06 млн., кондвироби — \$1,5 млн.

Соняшнику не пощастило

В Україні зібрали перший мільйон тонн соняшнику. Середня урожайність складає наразі 16,9 центнера з гектара. Очікується, що урожай його цього року буде меншим, ніж торік через несприятливі погодні умови. За відсутності дощів протягом липня-серпня температура повітря у традиційних для вирощування цієї культури регіонах трималася під 40 градусів. Як наслідок, у Запорізькій області нині збирають найнижчий урожай за всю історію, а в Херсонській за офіційною статистикою отримують всього на-всього 1,1 центнера з гектара. Ще одна проблема — олійність насіння. Переробники конкуруватимуть за урожай, тому аграрії розраховують на підвищення ціни хоча б на той відсоток, який вони недоотримали від збору. Останніми роками соняшник перестав бути найрентабельнішою культурою, поступаючись зокрема, сочевиці. Днями Міністерство сільського господарства США знизило прогноз виробництва соняшнику в Україні на 0,5 млн. тонн. Очікується, що середня урожайність його не перевищить 21,9 центнера з гектара. ■

■ ОФІЦІЙНО

І збираємо, і сіємо

У перші тижні осені майже завершено посів озимого ріпаку

Озима посівна ріпаку вже завершується.

Інф. «УМ»

Станом на 15 вересня в Україні зібрано 38,2 млн. тонн зерна на площі 9,9 млн. га. Поки що лівова частка урожаю враховує ранні зернові та зернобобові культури: їх зібрали 37,5 мільйона тонн із площі 9,7 мільйона гектарів, повідомляє прес-служба Мінагрополітики. У розрізі культур результати наступні:

- гречки зібрано 119 тисяч тонн з площі 105 тисяч гектарів;
- проса — 61 тисяч тонн із 42 тисяч гектарів;
- кукурудзи — 386 тисяч тонн із 90 тисяч гектарів.
- соняшнику — 2,2 мільйона тонн із 1,2 мільйона гектарів;
- сої — 416 тисяч тонн із 244 тисяч гектарів;
- цукрових буряків — 845 тисяч тонн із площі 20 тисяч гектарів.

Одночасно зі збиранням врожаю почали підготовку ґрунту під посів озимих культур та власне посів озимини. На кінець минулого тижня вже встигли підготувати 7 мільйонів гектарів. Це 88 відсотків від прогнозованих площ (8,1 млн. га).

Почали сіяти озимі на зерно під урожай 2018 року. При прогнозі 7,2 мільйона гектарів засіяли 957 тисяч гектарів — 13 відсотків від прогнозу. У тім числі: — озимою пшеницею та тритикале при прогнозі 6,1 мільйона гектарів засіяно площу 898 тисяч (15% від прогнозу); — житом із прогнозованих 161 тисячі гектарів — 41 тисяч (25%); — ячменем при прогнозі 926 тисяч гектарів — 18 тисяч (2%); — озимим ріпаком 752 тисячі гектарів із 777 (97% від прогнозу). ■

■ ЦІНИ

Сало з наваром

Вартість сала за першу декаду вересня зросла на 6,9 відсотка

Оксана СОВА

У середньому по Україні за кілограм нашого улюбленого делікатесу треба викласти до 54,91 гривні. Згідно з даними Держстату, найдорожче традиційний національний продукт сьогодні обходиться киянам: 104,13 грн. за кіло. У Київській області його ще можна купити дешевше, — по 63,73 гривні. Тим часом у Тернопільській області, згідно з даними Держстату, салом можна поласувати всього за 32,01 гривні. Упродовж тижня

його ціна там лишилася без змін.

На інші м'ясні продукти ціни також суттєво зростали в останні місяці. Скажімо, свинина за першу декаду вересня подорожчала на 2,8 відсотка — в середньому до 103,95 гривні за кілограм, курячі тушки — на 2 відсотки (до 55,01 гривні), яловичина — на 1,4 відсотка (до 109,81 гривні). Але по жодному з цих продуктів немає такої істотної різниці цін між регіонами, як по салу. Тут максимальна цінова дельта досягає 8-31 відсотка.

За даними Держстату, впродовж року

Сало — дорогий делікатес.

сало в Україні подорожчало на 49,6 відсотка, свинина — на 45,3, курятина — на 35,8, яловичина — на 33,2 відсотка.

Як повідомляла «УМ», Прем'єр-міністр Володимир Гройсман минулого тижня заявив про очікуване швидке зниження цін на м'ясну продукцію. Чекаємо... ■

Абдурахман Авторханов,
письменник, публіцист

«Це в характері російської людини — не будучи щасливою самій, прагнути зробити щасливими усіх».

Ніна РОМАНЮК
Луцьк

Нещодавно у Львові, в готелі «Жорж», відбулася дуже цікава подія. Точніше, не відбулася — завдяки пильності тамтешніх активістів і силовиків, які вчасно втрутилися. Сотня жінок зібралася на... мирну конференцію, хоча офіційно це звучало так — жіночий форум «Львів — місто героїв» (так було прописано в заявці на проведення). Організували його у місті Лева лучани, зокрема керівниця Російського культурного центру Ольга Саган. На цій же конференції мала нібито відбутися презентація книги «Волинський пантеон. Схід-2015», виданої в Луцьку два роки тому. Здавалося б, що поганого, що люди хочуть миру і закликають до нього? Проте форум цей виявився фейковим і пропагандистським, із явними кремлівськими «вухами»...

Провокація в «Жоржі» не вдалася, але...

Як заявила СБУ, провокація була спрямована на дискредитацію України та міста Львова. Насправді організатори форуму планували провести «Збори матерів учасників АТО», під час яких піддати критиці державну політику, у першу чергу на сході України, і закликати до припинення антитерористичної операції на будь-яких умовах. Серед його учасників солдатських матерів не виявилось, а Ольга Саган за російські гроші найняла зіграти цю роль пенсіонерів та студентів. Чому антиукраїнську акцію запланували у Львові, а не в Луцьку? Напевне, тому, що у великому місті легше заховатися від ока активістів і правоохоронців. Бо в Луцьку Ольгу Саган знають, як облуплену. І провести свою «конференцію» там вона навряд чи змогла б. Хоча хто знає?..

Про діяльність цього «культурного центру» в Луцьку «УМ» писала ще восени 2014-го (публікація «Кому заважає мир на Волині»). Тоді якраз пані Ольга пожалілася аж до ОБСЄ на «дискримінацію російської общини» у місті Луцьк, на угиски російськомовного населення в обласному центрі Волині. Мовляв, їх залякують, на них нападають, скоюють замаху на власність, а місцева поліція, «заякана українськими націоналістами, не може нікого арештувати». І їй самій у Луцьку загрожую небезпека, бо тамтешні «націоналісти» побили скло в її автомобілі та облили його жовто-блакитною фарбою... Звісно, цю інформацію підхопили й розповсюдили російські інформанти, надавши їй відповідного забарвлення. Потерпілу особливо обурило, що машину облили саме жовто-блакитною фарбою, а міліція цьому чомусь не надає значення. Я ще тоді зіронізувала: а якби чорною фарбою облили чи фарбами російського триколуру, їй би було легше? Уже тепер мимоволі закрадається підозра: чи не на замовлення самої Саган побили тоді її авто невідомі молодики в капюшонах? Для російських медіа так потрібен був інформаційний привід, і вона його зробила.

Восени 2014-го керівниця російського центру навіть збиралася емігрувати з України:

ПІЛЬНУЙ!

Дайте Гоголю спокій

Хто і навіщо використовує культуру як інструмент російської війни проти України

«Мені стало страшно тут жити. Реально стоїть питання про те, щоб попросити політичний притулок». Але в Росію їхати не хотіла, а в Білорусь, бо «там добре». Та нікуди, як бачимо, не поїхала. Бо хто буде продовжувати її справу — просування ідей «русского міра» на Волині?

Зацікавившись діяльністю культурного центру імені Черномірдіна на Волині, натрапила на інтерв'ю пані Саган білоруській ІА «Regnum Новини» від 27 квітня 2009 року. Розповідаючи про досягнення своєї організації, вона, зокрема, сказала (цитую без перекладу): «Я українка, но я всегда говорю, что наши земли более века были в составе Российской империи, и это было отнюдь не худшее время в истории Волыни... Мы строим свою работу на исторических фактах, которые имеют отношение и к России, и к той земле, на которой мы живём, поскольку Волынь — это исконно русская земля. Основную работу мы проводим именно с детьми, и дети у нас знают и любят русский язык». Волинь в її уявленні була російською і залишається, треба гадати. А чому не литовська, не польська, якщо вже на те пішло, повернувшись на сотні років у минуле? Чи сто років російського правління віддали Волинь у довічне володіння «русского міра»? Просто «мір» цей платив і досі платить гроші таким, як Саган. І дуже немали, якщо такі акції, як хотіли провести у Львові, організують на четвертому році російсько-української війни. Привезти два автобуси учасників, орендувати конференц-зал — не дешево задоволення. За ризик, напевне, доплачують чи є бойові, як на фронті?

Павутина «русского міра» — по всьому світу

У тому, що керівники таких ось російських культурних центрів в Україні (і не тільки) є солдатами «русского міра», сумнівів уже немає. Доказів не завжди вистачає. Та, нишпорячи у світовому павутинні, комп'ютер днями видав на-гора сюрприз, якого не чекала: на сайті з логотипом благодійного фонду «Русский мир» читаю: «Волынская область. Общественная организация «Русский культурный центр». Руководитель — Саган Ольга Георгиевна. Адрес, телефон». Це той самий фонд, 10-річчя створення якого урочисто святкували в Росії цього літа. Він заснований був на виконання указу Президента РФ Володимира Путіна від 21 червня 2007 року. Це той фонд, під патронатом якого сотні таких «культурних російських центрів», як у Луцьку, діють по всьому світу. На сайті навіть карта є, де вони працюють. Найрясніше всіяна ними Європа і ті країни, в яких проросійські настрої домінують, що є закономірним. Нещодавно Путін

Гоголівська акція, проведена путінським фондом «Русский мир» на Полтавщині у травні 2017-го.
Фото з сайту фонду.

отримав звання почесного доктора Дербецького університету в Угорщині, що викликало великий резонанс. За кадром залишилася деталь, що на святкування ювілею найстарішого університету Угорщини в місті Печ прибула велика делегація фонду «Русский мир», з яким він має давні дружні стосунки.

Важко уявити навіть, скільки мільйонів чи мільярдів газозових доларів витрачає коман-

дах, театрах. Серед документів фонду спіткнулася на слові «ідеологія». Виявляється, вона і тут є. Яка ж ідеологія у «Русского міра»? Читаю: «Русский мир — это не только русские, не только россияне, не только наши соотечественники в странах ближнего и дальнего зарубежья, эмигранты, выходцы из России и их потомки. Это ещё и иностранные граждане, говорящие на русском языке, изучающие или преподающие его, все

Бідний Микола Васильович, якби він знав, що його ім'я так безсовісно використовуватиметься як інструмент шовіністичної російської пропаганди, він би не наговорив стільки дурниць.

да Путіна на просування ідей «велької Росії» у світі. І це лише один благодійний фонд, а скільки їх ще засновано! Під проводом путінських держчиновників вони облуплюють світ своїм павутинням не лише задля популяризації російської мови, як пишуть у своїх статутах. Взятися рахувати по країнах світу «культурні центри» тільки «Русского міра» — і знову сюрприз. Вгадайте, у якій країні їх найбільше? І гадати не треба — в Україні. У нас їх аж 11, у Китаї — 8, в Німеччині — 5, в Італії та Болгарії — по 4. Не важко здогадатися, де вони розташовані в Україні, окрім Донецька і Луганська: Горлівка, Київ, Дніпропетровськ, Одеса, Миколаїв, Запоріжжя, Кривий Ріг, Харків, Рівне (Луцьк у цьому списку чомусь відсутній). Діють вони в університетах, як у Києві, до прикладу, в Національному імені Шевченка, наукових бібліоте-

те, хто іскренне интересуется Россией, кого волнует её будущее. Все пласты Русского мира — полиэтнического, многоконфессионального, социального и идеологически неоднородного, мультикультурного, географически сегментированного — объединяются через осознание причастности к России. Мир — это отсутствие вражды. Русский мир — это ещё и русское примирение, согласие, русский лад, единство, преодоленные расколы XX века. Целый ряд знаковых событий уже формирует эту ситуацию — объединение Церквей, перезахоронение значимых фигур эмиграции». Хоч до рани прикладай! І як з набором таких чеснот Росія в XXI столітті стала головною загрозою світовій стабільності? Але то вже інше питання.

Чого коштує ця «причетність» до Росії — Україна вже пізнала і в Криму, і на Донбасі. Пізнали Грузія, Молдова, Чеч-

ня. І робилося це цілеспрямовано й агресивно, прикриваючись гуманітарними і геть не шкідливими, на перший погляд, культурними проектами. Показовим у цьому плані є святкування 200-річчя Миколи Гоголя, якого Москва використала по повній для свого самоствердження в Україні. І, хоч як це дивно, використовує досі. У 2008 році в Луцьку РКЦ (російський культурний центр) під керівництвом Ольги Саган на базі місцевого університету провів солідну міжнародну науково-практичну конференцію «Гоголь і мир». Через рік, у 2009, ця ж організація на базі інституту філології та журналістики організує регіональний семінар на тему «Проблеми изучения и преподавания русского языка и литературы в высших учебных заведениях западноукраинского региона», в якому брав участь народний депутат і українофоб Вадим Колесніченко. У 2011 пані Саган організувала грандіозне святкування 95-річчя Брусиловського прориву і закладання в селі Переспа каменя пам'ятника повному Георгіївському кавалеру, місцевому жителю Корнію Назарчуку, який вірою і правдою служив царю-батюшці та Росії в роки Першої світової війни. Цю подію широко висвітлювали російські сайти. Ще одну мітку «русского міра» — георгіївську стрічку — принесла на Волинь й популяризувала з особливою відданістю теж Ольга Саган.

Уже після Революції гідності, після показових «переслідувань» думала, що ця пані вже заспокоїлася. Але ж ні, раз продавши душу, зупинитися важко. Думаєте, сьогодні в Україні, не підконтрольній Моск-

ві, вже не діють такі ось щупальця «русского міра»? Ще й як діють! Одні пішли у підпілля, інші відкрилися. Трохи оговтавшись та відсидівшись у тіні, вони то тут, то там виповзають на світ Божий під оновленими личинами. І знову згадали про Гоголя.

У 2017 році в Києві гоголівську премію вчителям російської мови вручала новостворена громадська організація з простою ніби назвою «За родной язык». І в журі тут знову вплинула Ольга Саган у компанії відомого політолога Михайла Погребинського, керівника ініціативної групи Віктора Медведчука Івани Іваночко і депутата Верховної Ради від Опозиційного блоку Вадима Новинського. Ось як описують російські ЗМІ цю подію: «Политолог Михаил Погребинский видит в этом мероприятии экстраординарное событие. «В десяти шагах от Майдана и одиозного кафе «Каратель» собрать больше ста учителей русского языка из всех регионов Украины, в том числе и из таких западноукраинских регионов, как Галичина и Волынь, устроить их встречу и наградить за работу по воспитанию положительного отношения к русскому языку и русской культуре, все это выглядит чрезвычайно необычно и удивительно», — сказал он».

Як же злорадствував портал «Русский дозор», що ця культурна подія відбулася тихо-мирно, без втручання «бандеровців» і кровопролиття. Чекали, напевне, на провокацію, але не вийшло.

Кремлівські адепти діють у нас під носом, а ми?

А це вже найсвіжіше, що знайшла на порталі благодійного фонду «Русский мир» — стаття «Русский мир» і малоросси — это души близнецы, пополняющие одна другую, родные и одинаково сильные». Прочитала — і не повірила! Виявляється, це заголовок до репортажу із Полтавщини, де 12-14 травня 2017 року відбулися заходи у рамках культурно-гуманітарного проекту «Наш Гоголь», організований громадською організацією «Объединение соотечественников «Мирные инициативы — развитие» за підтримки... фонду «Русский мир». І це проводиться у нас, на четвертому році війни! Понад 70 студентів і представників молодіжних громадських організацій відвідали гоголівські місця і, як завжди, взяли участь у пленарних і секційних засіданнях тематичних читань. Ніби ніякої політики, тільки література. Але як знов використали Гоголя апологети «славянського єдинства!» Співробітник представництва Росспівробітництва в Україні Олександр Прокопенко (цікава посада), підбиваючи підсумки, сказав: «Самому Гоголю не нужно было выяснять, украинец он или русский, — споры об этом вели его друзья и потомки. Сам же писатель склонялся к умеренному панславизму и синтезу славянских культур». І далі: «Очень показательным в этом плане является его от-

вет, написанный в 1844 году на вопрос Александры Осиповны Смирновой: «Скажу вам одно слово насчет того, какая у меня душа, хохлацкая или русская, потому что это, как я вижу из письма вашего, служило одно время предметом ваших рассуждений и споров с другими. На это вам скажу, что сам не знаю, какая у меня душа, хохлацкая или русская. Знаю только то, что никак бы не дал преимущества ни малороссиянину перед русским, ни русскому пред малороссиянином. Обе природы слишком щедро одарены Богом, и как нарочно каждая из них порознь заключает в себе то, чего нет в другой, — явный знак, что они должны пополнить одна другую. Для этого самые истории их прошедшего быта даны им непохожие одна на другую, дабы порознь воспитались различные силы их характера, чтобы потом, слившись воедино, составили собою нечто совершеннейшее в человечестве». Бідний Микола Васильович, якби він знав, що його ім'я так безсовісно використовуватиметься як інструмент шовіністичної російської пропаганди, він би не наговорив стільки дурниць, як наговорив (якщо він це говорив узагалі!)

І геть свіженьке із життя «Русского міра». Цього разу вже в «ДНР». Читаю репортаж про 1 вересня у школі №20 Донецька. Він починається зі скорботної інформації: новий навчальний рік у школах окупованого Донбасу почався з акції «Звонок Ангелам Донбасса», присвяченій пам'яті загиблим дітям Донбасу, «которых убивает Украина». І далі з величезним захопленням вчителька російської мови та літератури Тетяна Ярцева, «постоянный участник ассамблей «Русского міра», розповідає про допомогу фонду донецьким школярикам, про засновані центри, про гранти для вишів, про педагогічні форуми в Росії. А ще — про свої поїздки в Кремль на святкування 10-річчя фонду: «Обязательно покажу своим друзьям и знакомым и новую книгу «Лидерство по-русски», которую выпустил Вячеслав Никонов, глава фонда «Русский мир». Проведу её презентацию в школе для коллег. Уже сам эпиграф к ней — слова великого полководца Александра Суворова «Мы русские, и потому мы победим!» — даёт уверенность в скорейшем разрешении военных конфликтов на моей родной земле». Такі, як ця вчителька, були і є «русскімі», які сьогодні українську землю називають «родной», а завтра можуть назвати «родной» латвійську, білоруську чи польську. Бо там, де вони, — «всю русское». До речі, сьогодні у школах окупованого Донбасу російська мова й література у 5 — 7 класах викладається... 7 годин на тиждень. «Так что можно сказать, что русский мир с нами, русский мир — это и мы тоже!» — патетично завершує свій репортаж донецька вчителька. І це правда. І такий Донбас ми ще мріємо повернути? ■

СУСІДИ

Ті, хто любить «освободять» народи

Загарбництво — складова російського менталітету

Ігор ДЕМ'ЯНЧУК, кандидат технічних наук

Серед росіян було і є багато порядних людей, але ліберали, демократи завжди були у меншості, їх оголошували божевільними, як Чаадаєва, зрадниками, як Радищева, Герцена, Сахарова, Немцова. Для росіян у цілому держава і правитель є об'єктом поклоніння, Москва — III Рим, великий білий цар великої Росії має перемогти ворогів, що її оточили, та забрати їхні землі. Росіяни відчувають зверхність над іншими народами. «Російський народ перебував у китайській упевненості, що він вищий за всі народи на світі» (С. Соловйов, «История России с древнейших времен», 1876).

«Широкий російській душі» завжди тісно у межах будь-яких кордонів

Російська ідея-фікс: нести іншим народам свою «цивілізацію» (православ'я візантійсько-московської закваски, марксизм, «удосконалений» ленінізмом-сталінізмом, путінський «русский мир»); Росія завжди намагалася поширити «русский мир» (під різними вивісками) на весь світ. «Тому, хто мав нещастя народитися у цій країні, лишається шукати втіху в гордовитих мріях і надіях на світове панування. Росія живе, як солдат армії завойовників» (А. де Кюстін, «Миколаївська Росія», 1843). «Після свого звільнення [від монголів] Московія грала роль раба, що став паном. Згодом Петро Великий поєднав політичне мистецтво монгольського раба з пихатим устремлінням монгольського владаря, якому Чингісхан заповів здійснити план завоювання світу» (К.Маркс «Викриття дипломатичної історії 18 ст.», 1857).

Росіяни дуже люблять «освободять» народи — від ворогів, від експлуатації, від національного гноблення, від націоналістів; але вся ця ідеологія є прикриттям, а «освободителі» насправді захоплювали землі для імперії. «Царизм використовував фіктивне звільнення цих народів [«між Карпатами й Егейським морем»] для встановлення своїх планів світового панування» (Ф.Енгельс «Зовнішня політика російського царизму», 1890). Росія «звільняла» Чечню від чеченців, Крим від татар, Латвію від латвійців, Україну від українців. Замість виморених голодом депортованих «звільнені» землі заселяли російськими мігрантами. Російський мігрант — особливий, він не хоче пристосовуватися до звичаїв корінного народу, він намагається країну перелаштувати під себе. Такого мігранта скільки не годуй, він все одно на Росію дивиться. Наслідки цього ми сьогодні маємо в Криму та на Донбасі.

«Широкий російській душі» завжди було тісно у межах будь-яких кордонів, Московія розширювалася, захоплюючи Новгород, Казань, Астрахань, Сибір, прибалтійські землі, Україну, Польщу, Кавказ, Туркестан. Від XV до XX століття Росія збільшила свою територію в 57 разів. «За 234 роки (з 1228 р.) Московщина мала 160 війн. Це були загарбницькі війни, і лише 4 — оборонні» (П. Штепа «Московство», 1968). Лише за останні 75 років Москва відкусила частину маленької Фінляндії, острови у малій Японії, привласнила Кьонінгсберг із областю. (Люди у пограбованих країнах живуть набагато краще, ніж у Росії, бо для росіян головне — захопити територію, у

Вони готові терпіти будь-що, аби нести в маси свій «русский мир»

цьому вони вбачають велич держави, а не в розвитку економіки, культури, добробуту). Після чергового «упокорення» Чечні, захоплення грузинських земель дійшла черга до України, без якої повноцінної імперії росіяни не уявляють.

«Імперія зла»

Захоплюючи чужі землі, Росія чинила масові злочини проти людяності. Карамзін свідчить, що росіяни їх схвалюють і самі готові терпіти від Івана Лютого чи іншого царя, аби «матінка Росія» розширювалася. «Росія мала зазнати грози самодержця-мучителя, встояла з любов'ю до самодержавства... Ім'я Іоанове нагадувало здобуття трьох царств могольських; докази справстрахотливих

ним менеджерам розбудувати Росію.

Суть російського більшовизму викрив Микола Бердяєв («Источники и смысл русского коммунизма», 1937). «Сталінізм... перероджується непомітно в своєрідний російський фашизм. Йому притаманні всі особливості фашизму: тоталітарна держава, державний капіталізм, націоналізм, вождизм і, як базис, — мілітаризована молодь... Об'єктивний сенс процесу, що відбувається, — збирання російського народу під прапором комунізму».

Після Другої світової війни Росія поклала лапу на «визволену» Східну Європу. Гасло про «світову революцію» замінили гаслом «за русский мир во всем мире». Цю мету розумів Рональд

Російський мігрант — особливий, він не хоче пристосовуватися до звичаїв корінного народу, він намагається країну перелаштувати під себе.

лежали в книгосховищах, а народ протягом віків бачив Казань, Астрахань, Сибір як живі монументи царя-завойовника, шанував винуватця нашої державної сили» (М.Карамзін «История государства Российского», 1820). За Карамзінім, росіяни «вважали владу царську владою божею», «сила народної покори є сила державна». Покора наказам правителя була і є, та московіти з величезним задоволенням нищили не лише татар, а й новгородців, українців (Батурич, Голодомор), народи Кавказу, поляків. Про віру, послух говорив і Сталін у тості за «найвидатнішу націю»: «Довіра російського народу Радянському урядові виявилася вирішальною силою». Покора, довіра! «Великий російський народ» був і є опорою тиранів, у часи яких убито десятки тисяч (Іван IV) і мільйони (Сталін) людей. Нині вигадали цинічне виправдання: допомагали успіш-

Рейган і у своїй промові (Флорида, 1983) висловився щодо керівників «імперії зла» і населення, яке їх підтримує. «Через те, що ці тихі люди не підвищують голосу, що вони, як і диктатори до них, вимагають собі лише окремі території, комусь здається, що нам варто сприймати їх такими, якими вони є». Портрет Путіна дано задовго до його появи. Далі йдеться про росіян, 80% яких підтримують загарбницьку політику. «Доки вони сповідують всемогутність держави та її перевагу над особистістю, доки вони вірують у своє майбутнє панування над усіма народами землі, вони — центр зла у сучасному світі». Світ підтримав Рейгана, і російська більшовицька імперія завалилася; нині Путін її відбудовує. Усім людям (західним лідерам насамперед) треба зрозуміти, що для Путіна і путінської Росії Україна — лише етап, їхня мета — світове панування. ■

Аліна НЕБЕЛЬСЬКА

■ ВИСОКА НОТА

Андрій Капраль: Ще китайською й арабською мовами не робили пісень

Соліст «Пікардійської терції» розповідає про появу в репертуарі пісні «Пливе кача по Тисині» у 2001-му, співпрацю з Русланою, згадує Володимира Івасюка та Миколу Мозгового

«Ми створені для того, щоб рухатися, і бажано — в позитивний бік»

■ Андрію, пісня «Лети...», яка входить до вашого нового альбому, така радісна та мотивувальна. А яким є однойменний альбом загалом: більш ліричним чи веселим? Чим здивуєте шанувальників?

— Цей альбом є як єдиним цілим, так і різноманітним, тому що кожна пісня у ньому за своєю історією є великою. Ми хотіли заспівати ті пісні, які люди, можливо, навіть трошки забули, але які знають; хотіли показати те, що любимо, на чому виховувалися, і шанувати пам'ять тих, кого немає, але хто є тією ниточкою, що вишиває нашу вишиванку і не закінчується.

Є і сумні пісні, і веселі. Інколи з сумної пісні можна винести радість. Вона може бути написана в мінорі, але світло за своїм переконанням, за текстом. Інколи може бути мажорна пісня, але така сумна, що аж страшно. Кожна з цих пісень є емоційно пережита і буде цікава для прослуховування. Це буде вернісаж картин. У кожній пісні слухач зможе уявити те, що захоче, тому що там є емоція і живість.

Пісня «Лети...» написана в мінорі, але, якщо в неї вслухатися, то справді, є проблеми в житті, є якісь речі, але дуже багато можна просто обійти, десь звернути увагу, десь не звернути увагу, щось проаналізувати. Зрештою, треба звільнятися від проблем і йти далі, не застрягати в якомусь сумі й печалі. Треба йти, бо ми створені для того, щоб рухатися, і бажано — в позитивний бік і з позитивними емоціями.

■ До альбому увійшли композиції Володимира Івасюка — «Запроси мене у сні» та «Над морем». Чи почують слухачі в альбомі інші пісні цього композитора?

— Ще у збірці є «Відлуння твоїх кроків». Тобто три пісні: дві, які фактично входять саме в наш альбом, і одна — «Над морем» — як бонус-пісня, у ній цікаве аранжування, і в нас вийшов цікавий дует з Оксаною Мухом. Ми спільно цю пісню записали, хотіли, щоб вона була видана і люди могли звернути увагу на творчість Володимира Івасюка у сучасному баченні. Те ж саме із «Відлунням твоїх кроків» та «Запроси мене у сні». Це прекрасні пісні. Ці пісні нам підходили по настрою, тому ми їх і поставили. Можливо, колись ми дійдемо і до створення окремого альбому пісень Івасюка.

«Починаємо з сучасністю забувати про своє минуле»

■ Художній керівник «Пікардійської терції» Володимир Якимець називає Володимира Івасюка невичерпним колодязем, художником у музиці, творчість якого проходить крізь часи. Але загал усе-таки його незаслужено забуває. Чому так відбувається?

— Ми і зробили такий крок з цим альбомом, щоб усіх нас трішки повернути у минуле, бо всі ми починаємо з сучасністю забувати про своє минуле. Завдяки Олені Мозговій щороку відбуваються концерти пам'яті Миколи Мозгового. Це також геніальний композитор сучасності. Щоб співати пісні Мозгового та

Андрій Капраль.

«Пікардійська терція». Фото з архіву формації.

ких народних пісень. Чому виокремили саме цю?

— Козацька тематика у нас не так часто піднімалася, бо все-таки на Західну Україну мала вплив Європа. Ми були під Австрією, під Польщею. Навіть формування всієї музичної гармонії зводилося до класичної європейської. Тому що більшість наших композиторів училися вже у Європі. Події країн, під впливом яких ми колись були історично, формували дуже багато пісень різної тематики. Козацькі пісні ми могли десь виконувати, бо кілька знали. Але в нас було дуже багато народних пісень, які співали нам наші бабусі, дідусі, батьки, прабабусі. Ми взяли за належне в кожному альбомі записувати бодай одну українську народну пісню як на шану народним пісням, які нам співали наші старші родичі.

Так само вийшло тоді з «Плине кача». Це була пісня, яку ми співали за столом, коли збиралися у Львові у студентських кнайпах. Там ми мали можливість говорити про культуру, про мистецтво, випити пива і поспівати. Одного разу наш колега, художник Ігор Павлюк, затягнув цю пісню за столом. Потім ми кілька разів десь збиралися і співали її. Вона не була в такому аранжуванні, як записана зараз. Володимир Якимець зробив аранжування, і ми закликали до запису Ігоря, бо він нам її в наше коло приніс.

На той час це було виконання пісні, написаної за історичними подіями. Коли проголосили утворення Карпатської України, регулярна угорська армія пішла у наступ, це фактично були Крути, тільки на Закарпатті. Проти неї виступили семінаристи — молоді хлопці з якоюсь зброєю. Їх фактично всіх вбили, покидали тіла в Тису, щоб вони пливли і нагадували всім, що нема чого виходити проти великої армії.

Ми спочатку думали, що пісня «Пливе кача» народна, і написали в альбомі, що вона лемківська. Потім нам почали говорити, що не лемківська, хоча лемки на Закарпатті теж були, і русини. Наш Славко Нудик почав вишукувати і знайшов, що пісня має автора.

■ Які гастролі за 25 років для гурту стали особливими?

— Усі гастролі різні й цікаві. До речі, пояснити відчуття гастролей людям, які не їздять на них, дуже складно. (Сміється). Не все головне, часто, відбувається на концерті. Наприклад, він триває півтори години, а дорога — чотири доби.

На концерті «Пікардійська терція» є завжди «Пікардійською терцією» — без фонограм і якихось додаткових спец-ефектів. Хворі чи здорові — це теж нікого не цікавить. Ми виходимо і співаємо. Це наша робота, яку ми любимо, це наше хобі. Все, що потім відбувається, теж нікому не потрібне: час, добирання, кордони, перельоти, проблеми. В одних моментах нам смішно, хоча не завжди простим людям, тобто не музикантам, це буде смішно. Іншим разом нам сумно, а інші з цього будуть сміятися. Це є побут, у якому ми живемо 25 років.

Ситуацій було дуже багато різних. Коли затримується рейс і ти прилітаєш до Канади на 5 годин пізніше через теракт у Нью-Йорку в 2001 році. А вилітаєш на тиждень пізніше, бо перевірки у 20 разів сильніші, ніж були. Або ти ще не ліг спати, а о пів на п'яту вже мушиш прокинутися, сісти в машину з Торонто, проїхати 5 годин до Оттави — і в тебе перший концерт із тим усім кордебалетом виходить о 3-й годині ночі за українським часом. Ти стоїш, а кожна повільна пісня — це для тебе коліскова (усміхається), але ти не маєш права цього показати. Стоїш, тримаєшся за мікрофон, ноги у тебе дуже важкі, бо все-таки набрякли після літаків, після дороги.

Або прилітаєш у Сингапур, коли час навпаки — на 5 годин уперед. Малайзійці, які мають ставити звук на сцені, сидять у першому ряду і сплять. Бо для них 9-та година ранку — це ще зарано, а для нас це тільки 5-та ранку, а ми лягли так само о четвертій, бо поки прилетіли, поки обговорили зустріч, то спали години, а ще потрапили в тропічний дощ.

На українсько-польському кордоні 15 років тому стояли 12 годин. В автобусі закінчувався дизель. Але якщо вийдеш із черги — заходити в неї знову треба з кінця. На дворі мінус 20, мотор вмикається-вимикається, щоб не замерз... А потім ти, хто майже замерз, відкри-

ваєш очі, виходиш, усміхаєшся, щоб тебе пропустили.

Було дуже багато всяких нюансів, тому що це — наше життя, і ми щасливі, що ми його маємо.

«Нам не кажуть, що ми подібні на когось»

■ **За роки творчості ви виконували пісні в різних стилях, зокрема рок, кантрі, блюз. Можете сказати, що той чи інший стиль подобається більше? Чи все залежить від настрою, тексту?**

— У нас є стиль «Піккардійської терції» — акапельна музика. І види аранжувань у певних жанрових стилях ми можемо робити будь-які. Кожен із нас любить різну музику: хтось класику, хтось народні пісні, хтось рок, хтось джаз. Слухаємо ми багато всього, тому що як музиканти мусимо думати, аналізувати, хто як робить, чому робить, чи нам потрібно так робити, чи не потрібно. Треба приймати рішення, тому що якщо ти зробиш один крок, який уже хтось зробив, то скажуть, що ти подібний. А нам приємно, бо нам не кажуть, що ми подібні на когось, а вже комусь кажуть: «Ви подібні на «Піккардійську терцію».

Ми виробили свій стиль, і повірте, що справа не в якому жанрі ти виконуєш пісню, а рідчужим, щоб ти її відчував і щоб вона щось несла. Ми не женемося за соціальними текстами, які всім дуже необхідні, ми не пишемо поезію, ми не йдемо за тєю кон'юктурою, яку, можливо, більшість хоче. Можливо, нам би краще жилося, якщо б ми почали писати, хто кого любить — хто не любить (як, зрештою, більшість зараз пишуть). Але кожному своє місце, кожному свій час.

Ми беремо поезії класиків, які писали кілька десятиліть, а то й сотень років тому — поезію, яку далі читають, яку хочеться читати і розуміти. Тому ми робимо те, що робимо. Це вже така, напевно, в прямому розумінні, наша карма, і ми хочемо так робити далі.

■ У музичному портфоліо гурту твори 12 мовами світу. Які для вас складніші для співу?

— Кожна мова, зрештою, складна. Німецька, англійська, італійська — вони на слуху. Польська нам нескладна, бо ми біля Польщі живемо, її майже всі з нас знають. Німецьку вчили у школі. Англійську також трохи вчили, трохи на слуху, бо музики англійською мовою дуже багато. Латиною співали класичні твори. Іспанською нам нелегко, бо там треба добре вимовляти. Одряду чути, що людина не іспанець, коли вона співає «канціон» замість «кансйон». Естонською та угорською ми співали.

Багато є всяких моментів із мовами, але коли ти вже вивчаєш, то потім воно нескладно. Коли тобі вже вкладається все у вуха, в артикуляцію — то все можна вимовляти. Єдине, що ми китайською, японською, арабською не робили пісень, хоча, все можливо. (Усміхається)

■ Свого часу співпрацювали з Русланою. Чи хочеться заспівати ще з кимось не зі списку ваших музичних партнерів?

— Пропозиції про співпрацю йшли завжди не від нас. «Брати Гадюкіни» запропонували зробити пісню Кузі на концерт пам'яті — ми зробили. «Танки» (ТНМК) видавали свій триб'ют-альбом і питалися, чи ви би не хотіли щось нашого заспівати. Зі «Скаем» ми працювали колись тур, де збирали кошти на побудову нашого храму: греко-католицької церкви в Києві. Тоді просто спільно під час закінчення концерту

кілька разів вийшли і підспівували «Подаруй світло», яку потім записали. А ще записали «Знак оклику».

Із Русланою ми всі вчилися в консерваторії, зналися, разом їздили на «Червону Руту». Вона робила проект. У Львові, щоб не переплелися долі музикантів, — уявити складно. Якщо хтось пропонує і це підходить нашим переконанням і нашому формату — звичайно, ми будемо працювати.

«Ми не сіли і плачемо, а боремося»

■ **Як ви вважаєте, наскільки сьогодні якісний фестивальный рух в Україні і чи він потрібен узагалі?**

— Зараз усього ніби є й багато, але хочеться, щоб це все вийшло на високий професійний рівень. Хоча, якщо брати відомі світові фестивалі, то там теж є свій бардак, тому що це — фестиваль. Фестиваль — це є емоція. Там відпочивають усі: як артисти, так і слухачі, всі роблять, що хочуть; а коли всі роблять, що хочуть, — тоді виходить бардак. Але не в поганому розумінні цього слова.

Ми колегуємо з багатьма музикантами, для яких опен-ейри, фестивалі — це їхня стихія, ми й самі таке любимо. Просто хочеться, щоб ті, хто організовує, робили це на високому рівні й думали не тільки, як десь там відмити гроші, комусь недоплатити, комусь не заплатити. Колись були меценати чи спонсори, ніхто не знав, звідки вони ті гроші брали. Ми ж усі розуміємо, що нас пограбували до останньої нитки, хоча всі їздили на фестивалі і будуть їздити, тому що там кожен має можливість перед великою кількістю людей себе показати, дебютувати, музикант може себе представити. Бо де він себе зарекомендує: одразу в оперному театрі чи в Палаці «Україна»? Ні. Він мусить десь бути, і свою прихильність від людей він мусить десь вибороти.

Зараз у країні війна. З одного боку, не знати, чи потрібні фестивалі, а з іншого — а чому всім не показати, що ми не сіли і плачемо, а боремося. Я схизляю голову перед тими, хто зараз боронить землю, тому що це так само вибрані люди. Не кожен може взяти зброю і свідомо чи несвідомо піти на війну. Ми мусимо, хто де може тільки, робити, і робити добре. Не так, що ті воюють, а ті крадуть. Усім треба стати, закрити руки і працювати.

Ми всі дивимося, як там класно за кордоном, але там теж не класно, там свої проблеми. У них просто устрій здавна, а ми тільки до того устрою приходимо і хочемо прийти за один рік чи за два. Не буде такого. Якщо працювати — можливо, за десять дійдемо. А якщо тільки про це говорити, то питання складне.

Я вважаю, що через фестивалі ми маємо прийти і до якихось серйозних конкурсів. Дуже багато телевізійних проєктів зараз усе-таки є комерцією. Я не бачу якихось великих імен. Комусь, можливо, пощастило, але решті нічого це не принесе. Укотре переконуюся, що співаків у нас реально дуже багато, і дуже класних. Молодь просто прекрасна. І я пишаюсь тим, що на нашій землі мають шанс народжуватися і презентуватися великі співаки. Вони в нас були, є і будуть. Ми — обдарований народ, і я щиро радий за всіх, хто бореться за своє ім'я, хто працює і співає. Просто, мусять усі зрозуміти, що вибраних музикантів є все одно одиниці. ■

Валентина САМЧЕНКО

До 200-річчя від дня народження Івана Айвазовського (1917—1900) — пейзажиста, яскравого і плідного представника мариністичного живопису, творчість якого увібрала традиції вірменської культури, — у Національному музеї «Київська картинна галерея» презентували виставку «Геній і море. Традиції, пошуки, відкриття». Експонують понад 60 творів живопису і графіки XVIII—XX століть з колекції музею, які поєднані морською тематикою. Є експонати музею Шереметьєвих: архівні матеріали, світлини, різноманітні предмети, що знаходилися на військових кораблях XIX століття, та особисті речі морських офіцерів — сучасників художника. Окремий стенд — світлини картин Айвазовського, втрачені музеєм під час Другої світової війни. Серед названих півтора десятка загублених робіт три виразно української тематики: «Чумацький обоз на вечірній зорі в степу» (1856 р.), «Літній вечір в Україні» (1872 р.) та «Чумацький обоз».

Більше шести тисяч картин

Художник Іван Крамської писав: «...Айвазовський, хто б і що не говорив, є зірка першої величини, у всякому разі, і не тільки в нас, а в історії мистецтва взагалі...»

Іван Айвазовський народився й прожив більшу частину життя у Феодосії. За свідченнями самого художника, ним створено більше шести тисяч картин; лише частина була врахована і зафіксована за життя. Численні варіанти, замовлення й «подарункові» мініатюри розсіяні по всьому світу, констатують дослідники творчості. Окрім морської тематики, працював і в інших жанрах живопису: від анімалізму та портрету до релігійного та міфологічного живопису.

Ованес Айвазян — саме так звали знаного художника — народився в сім'ї вірменського крамаря, родина якого переселилася в Крим із Галичини у 1812 році. Сім'я жила бідно, і вже в 10 років Іван працював у міській кав'ярні. Він прекрасно грав на скрипці й співав, але найбільшою радістю для нього було малювати самоварним вугіллям на стінах будинків. Цей «настінний живопис» помітив архітектор Яків Христянович Кох, який подарував здібному хлопцю перші олівці й папір, а потім показав малюнки градоначальнику Олександрі Казначеву. Саме він, коли став губернатором, забрав підлітка з собою до Сімферополя, поселив у своєму будинку і віддавав навчатися до гімназії.

Із шістнадцяти років, коли обдарований юнак був прийнятий у Петербурзьку академію мистецтв, життя Івана Айвазовського нерозривно пов'язане з живописом. Закінчивши навчання, з 1840 по 1844 рік, він жив і працював в Італії. Повернувшись визнаним майстром з європейською славою. У 1844 році йому надають звання академіка і призначають живописцем Головного морського штабу. Із 1847 року Іван Айвазовський — професор Петербурзької академії мистецтв; почесний член академії мистецтв у Петербурзі, Амстердамі, Римі, Парижі, Флоренції та Штутгарті. За понад шістьдесят років творчої кар'єри Айвазовський брав участь у більш як 120 художніх виставках, понад половина з яких були персональними.

Украдені шедеври

Помандрувавши світом, Іван Айвазовський назавжди оселився у Феодосії, де збудував будинок та майстерню, влаштував виставки, грошові надходження від яких передавав

ДО ДАТИ

Море і геній

У Київській картинній галереї показують роботи Івана Айвазовського

«Буря» (1872) Івана Айвазовського.
Фото «Укрінформ».

на добродійні цілі, а у 1880 р. заснував картинну галерею. Мав власний маєток Шах-мамай. Про нього письменник Антон Чехов у листі до своєї сестри писав: «Учора їздив у Шах-мамай, маєток Айвазовського, за 25 верст від Феодосії. Сам Айвазовський, бадьорий старий років 75, являє собою дещо середнє між добродушним вірменином і зажерливим архієреєм; повний власної гідності, руки має м'які і подає їх по-генеральськи. (...) У собі одному він суміщає і генерала, і архієрея, і художника, і вірменина, і наївного діда, і Отелло. Одружений на молодій і дуже красивій жінці, яку тримає в їжачках. Знайомий з султанами, шахами і емірами. Писав разом із Глінкою «Руслана і Людмила». Товаришував із Пушкіним... (...) Маєток розкішний, настільки казковий, таке можна побачити в Персії». Наприкінці життя передав у дарунок рідному місту будинок і майстерню, картини й скульптурні композиції. Навіть за кілька годин до смерті художник працював над картиною — «Вибух турецького корабля» (1900).

У будинку Івана Айвазовського в Феодосії діє художня галерея його імені, а перед будинком йому встановлено пам'ятник. Із феодосійської галереї, з анексованого в Україні Росією Криму, 11 липня 2016 року було вивезено до Третьяковської галереї 38 картин художника. Основою зібрання Феодосійської картинної галереї були 49 картин.

Більше півстоліття формувалися зв'язки Івана Айвазовського з Південною Пальмірою. За трохи більше, ніж півстоліття — із 1846 по 1899 рік, в Одесі пройшло 14 персональних виставок художника, значна частина яких носила благодійний характер. В Одесі, до речі, жила перша дружина художника Юлія Гревс. Айвазовський з великою увагою ставився до долі Одеської рисувальної школи. Його роботи зберігалися у державних установах міста і приватних колекціях. Найбільш відомим зібранням була колекція Олександра Руссова, частина якої згодом стала власністю Одеського художнього музею. Він нині зберігає 28 живописних і графічних робіт майстра.

Про цінність картин Івана Айвазовського говорять суми, які за них викладають на аукціонах. У 2009 році, наприклад, картину художника «Відплиття Колумба із Палоса» на аукціоні «Сотбіс» в Нью-Йорку продали за 1 млн. 594 тис. доларів.

Київська збірка

Збірка Київської картинної галереї спадщини Івана Айвазовського складається з 18 творів живопису і графіки. Організатори виставки «Геній і море» відійшли від моногра-

фічного і хронологічного їх показу. У кожному залі поруч із творами визнаного мариніста і пейзажиста представлені роботи знаних чи маловідомих майстрів, котрі були попередниками, учнями та послідовниками великого майстра. Такий підхід візуалізує сталі традиції і спадкоємність, пошуки і відкриття мариністичного живопису протягом двох століть.

На виставці «Геній і море» серед зразків раннього періоду творчості Івана Айвазовського — краєвиди «Вид на острові Капрі» (1845) і «Гарба в полі» (1848). Про багатогранність обдарування художника свідчать роботи з рисами побутового жанру і безпосередньо пов'язані з темою моря: «Сцена з Каїрського життя. На терасі будинку і загальна панорама міста» (1881), «Афінський Акрополь» (1887), «Волга біля Жигульовських гір» (1887), «Переїзд через Неву» (1883). Зрілий етап творчості Івана Айвазовського презентований відомим полотном «Буря» (1872), в якому блискуче поєднані стихія, відчуття свободи і боротьби та майстерність художника. Вирізняються і малюнки художника, виконані зазвичай змішаною графічною технікою, зокрема, «Штиль» (1850), «Шторм» (1850).

Одна з найулюбленіших у європейському мистецтві — тема Італії у залах Київської художньої галереї поєднала таких різних майстрів, як Іван Айвазовський і Микола Ге, котрий значну частину життя провів на Чернігівщині. В італійському пейзажі «Сорренто» Миколи Миколайовича відчувається спадковий зв'язок з академічними романтичними традиціями і водночас індивідуальна емоційна змістовність.

Мистецтво Івана Айвазовського мало величезний вплив на розвиток кримської тематики у мистецтві. Картина «У Кримських горах (Кизилташ)» 1868 року, як і більшість робіт геніального живописця, — це велич макросвіту природи і стихій і чітко виписані самодостатні мікросвіти людей. Поряд у залах представлено живопис сучасників, учнів і послідовників митця, які спільно представляють епоху у розвитку морського пейзажу та кримських ландшафтів. До цієї групи робіт належать прекрасні пейзажі: Лагоріо «Кримський краєвид» (1886), Боголюбова «Черета на березі моря. Ай-Тодор» (1870), Судковського «Прозора вода» (1879-1885), Богаєвського «Берег Коктебеля», чарівні, прозорі акварелі з кримськими краєвидами Максиміліана Волошина.

Виставка триватиме до кінця жовтня. ■

■ ПРЕМ'ЄР-ЛІГА

Фактор двох «фронтів»

Втративши багато сил на старті в Лізі чемпіонів, «Шахтар» спіткнувся в матчі з аутсайдером

Григорій ХАТА

В останні роки у вітчизняній прем'єр-лізі спостерігався активний відтік висококваліфікованих кадрів. Попри те, що переїзд багаторічного лідера «Динамо» Андрія Ярмоленка до топового європейського (німецького) чемпіонату багато хто назвав запізнілим, факт його відсутності в числі учасників УПЛ у будь-якому разі вплине на видовищність турніру. Окрім того, призвичаюватися до нових ігрових умов доведеться й самому динамівському колективу. Думається, наврайд чи від'їзд Ярмоленка до «Боруссії» змусив столичний клуб відмовитися від чемпіонських амбіцій.

Минулого уїк-енду остання команда першості відібрала очки у головного конкурента «біло-синіх» за «золото», відтак можна передбачити, що у «гірників» легкої прогулянки до чемпіонської вершини точно не буде.

На поєдинок проти «Шахтаря» новий наставник «Чорноморця» Олег Дулуб обрав одну-єдину правильну стратегію, поставивши у власному штрафному майданчику, як прийнято говорити, автобус. Усі спроби донецьких футболістів пробити захисний мур виявилися марними. Звісно, поповнити в Одесі залікову скарбничку трьома пунктами підопічним Пауло Фонсеки завадила й накопичена після важкого поєдинку в Лізі чемпіонів проти «Наполі» втома. Утім шукати у цій ситуації виправдання «гірникам», думається, не варто. І хоча на тлі переважної більшості опонентів «Шахтар», як і «Динамо», виглядають беззаперечними фаворитами, говорити в нинішньому сезоні про їхнє тотальне домінування на внутрішній арені аж ніяк варто. Примітно, що й у минулому розіграші саме «Чорноморець» був однією з тих небагатьох команд, які спромоглися відібрати очки у донецьких футболістів. А головним героєм останнього одесько-донецького протистояння став білоруський голкіпер «моряків» Олександр Гутор, якого визнали й найкращим гравцем дев'ятого туру. Зрештою, думається, в умовах, коли восени обом грандам доведеться змагатися, як-то кажуть, на два фронти, випадків незапланованих очкових втрат у їхньому виконанні вочевидь має побільшати.

Водночас динамівці минулого туру свій пост'єврокубковий поєдинок проводили з «Олімпіком». Дарма що для «Динамо» статус того поєдинку був виїзним. На умовно домашній арені «олімпіців» — столичному стадіоні «Динамо» — підопічний Олександра Хацкевича гостями точно не почувалися. Щоправда, здобути сьому перемогу в чемпіонаті виявилось не так легко. «Не встигли відновитися після четвергового поєдинку Ліги Європи», — пояснив динамівський нападник Віталій Буяльський. Його авторству належить не тільки переможний гол у матчі, а й загалом футбольний шедевр, адже завдяки своїм нестандартним діям у випадку зі взяттям воріт «Олімпіка» динамівський форвард змусив клубних фанатів порівнювати його гру з неперевершеним Ліонелем Мессі. Скориставшись очковими втратами «Шахтаря», динамівці знову повернулися на чільну позицію в турнірі. І це при тому, що наразі під питанням залишається доля їхнього скандального поєдинку з «Маріуполем». Власне, за невяку на гру КДК ФФУ одногослоно зарахував динамівців технічну поразку. Щоправда, до моменту розгляду динамівської апеляції (якщо така буде) УПЛ не поспішає вносити зміни до турнірної таблиці.

Зауважимо, що третій представник України в нинішніх єврокубках — «Зоря» — свій поєдинок національної першості зіграла внічию з «Карпатами», котрі на матч із луганцями вийшли під проводом нового наставника Сергія Зайцева. На тренерському посту він змінив іспанця Серхіо Наварро — розгром, пережитий у восьмому турі від «Вереса» (1:6), став останнім для піренейця у Львові. При цьому інша «львівська» команда — «Верес» із Рівного — на наразі домашній для себе «Арені Львів» мінімально переграла «Ворсклу». ■

Попри статус новачка прем'єр-ліги «Верес» із Рівного демонструє в елітному чемпіонаті влвнену ходу.
Фото УНІАН.

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга. Перший етап. 9-й тур.

«Олександрія» — «Сталь» — 4:1

Голи: Михайличенко, 14 (у свої ворота); Старенький, 31, 38, 51 — Обрадович, 18

Олександрія, стадіон «Ніка», 1150 глядачів

«Верес» — «Ворскла» — 1:0

Гол: Пасич, 65
Львів, «Арена Львів», 1130 глядачів

«Маріуполь» — «Зірка» — 1:0

Гол: Фомін, 17
Маріуполь, стадіон «Іллічівець», 9370 глядачів

«Зоря» — «Карпати» — 0:0

Вилучення: Андрієвський, 89 («З») Запоріжжя, «Славутич-Арена», 2360 глядачів

«Чорноморець» — «Шахтар» — 0:0

Одеса, стадіон «Чорноморець», 10640 глядачів

«Олімпік» — «Динамо» — 1:2

Голи: Моха, 43 — Циганков, 21; Буяльський, 45
Київ, стадіон «Динамо», 7000 глядачів

Турнірна таблиця:

	І	В	Н	П	М	О
1. «Динамо»	8	7	1	0	20-3	22
2. «Шахтар»	9	7	1	1	17-6	22
3. «Ворскла»	9	5	2	2	9-7	17
4. «Верес»	9	4	3	2	12-5	15
5. «Маріуполь»	8	4	2	2	10-5	14
6. «Олімпік»	9	3	4	2	7-5	13
7. «Зоря»	9	2	3	4	10-10	9
8. «Зірка»	9	2	2	5	6-12	8
9. «Олександрія»	9	1	4	4	8-12	7
10. «Карпати»	9	1	4	4	6-19	7
11. «Сталь»	9	2	0	7	6-16	6
12. «Чорноморець»	9	1	2	6	4-15	5

Бомбардир: Циганков («Динамо») — 5.

Перша ліга. 12-й тур. «Волинь» — «Інгулець» — 1:1, «Десна» — «Суми» — 3:0, «Рух» — «Оболонь-Бровар» — 1:0, «Гірнико-Спорт» — «Кремін» — 1:0, «Балкани» — «Нафтовик» — 1:1, «Полтава» — «Миколаїв» — 2:0, «Колос» — «Геліос» — 1:2, «Авангард» — «Черкаський Дніпро» — 2:1, «Жемчужина» — «Арсенал» — 0:3.

Лідери: «Арсенал» — 32, «Полтава» — 29, «Десна», «Геліос» — 25, «Інгулець» — 24, «Колос» — 20, «Авангард» — 19.

Бомбардир: Акименко («Інгулець») — 10. ■

■ ФУТБОЛЬНА МОЗАІКА

Олексій ПАВЛИШ

Єврокубки

По-різному розпочали боротьбу у груповому етапі ЛЄ українські команди: якщо «Динамо» не без проблем, але все-таки здолало вдома албанський «Скендербеу», то луганська «Зоря» несподівано поступилася у Львові шведському «Естерсунду».

Кияни, котрі звикають грати без Андрія Ярмоленка, зуміли переломити хід матчу завдяки вдалим діям нового капітана — Сергія Сидорчука (у його активі — гол, який став початком «камбеку» «біло-синіх»). Луганчани ж, маючи відчутну перевагу над гостями зі Швеції, своїми моментами не скористалися, за що й були покарані двома голами після контратак.

Наступні єврокубкові матчі наших клубів пройдуть 28 вересня: «Динамо» у Сербії гратиме з «Партизаном», а підопічний Юрія Вернидуба протистоятиме іспанській «Атлетіку».

Ліга Європи. Основний раунд. 1-й тур. Група А. «Вільярреал» (Іспанія) — «Астана» (Казахстан) — 3:1, «Славія» (Чехія) — «Маккабі» (Т-А, Ізраїль) — 1:0 (Соболь («С») — 90 хв., пас).

Турнірні становище: «Вільярреал», «Славія» — 3, «Маккабі» (Т-А), «Астана» — 0.

Група В. «Динамо» (Україна) — «Скендербеу» (Албанія) — 3:1 (Сидорчук, 47; Жуніор Мораес, 50; Мбокани, 65 (пен.) — Музака, 39; «Д»: Коваль, Піваріч, Віда, Хачеріді, Кадар, Циганков (Морозюк, 70), Сидорчук, Гармаш (Жуніор Мораес, 46), Буяльський, Д. Гонсалес (Гусев, 83)), «Янг Бойз» (Швейцарія) — «Партизан» (Сербія) — 1:1.

Турнірні становище: «Динамо» — 3, «Янг Бойз», «Партизан» — 1, «Скендербеу» — 0.

Група С. «Хоффенхайм» (Німеччина) — «Брага» (Португалія) — 1:2, «Істанбул Башакшехір» (Туреччина) — «Лудогорець» (Болгарія) — 0:0 (Пластун («Л») — 90 хв.).

Турнірні становище: «Брага» — 3, «Істанбул Башакшехір», «Лудогорець» — 1, «Хоффенхайм» — 0.

Група D. «Аустрія» (Австрія) — «Мілан» (Італія) — 1:5, «Рієка» (Хорватія) — «АЕК» (Греція) — 1:2.

Турнірні становище: «Мілан», «АЕК» — 3, «Рієка», «Аустрія» — 0.

Група E. «Аполлон» (Кіпр) — «Ліон» (Франція) — 1:1, «Аталанта» (Італія) — «Евертон» (Англія) — 3:0.

Турнірні становище: «Аталанта» — 3, «Ліон», «Аполлон» — 1, «Евертон» — 0.

Група F. «Копенгаген» (Данія) — «Локомотив» (Росія) — 0:0 (Михалик («Л») — 90 хв.), «Злін» (Чехія) — «Шериф» (Молдова) — 0:0.

Турнірні становище: «Копенгаген», «Шериф», «Злін», «Локомотив» — 1.

Група G. «Стяуа» (Румунія) — «Вікторія» (Чехія) — 3:0, «Хапоель» (Б-Ш, Ізраїль) — «Лугано» (Швейцарія) — 2:1.

Турнірні становище: «Стяуа», «Хапоель» (Б-Ш) — 3, «Лугано», «Вікторія» — 0.

Група H. «Арсенал» (Англія) — «Кельн» (Німеччина) — 3:1, «Црвена Звезда» (Сербія) — «БАТЕ» (Білорусь) — 1:1.

Турнірні становище: «Арсенал» — 3, «БАТЕ», «Црвена Звезда» — 1, «Кельн» — 0.

Група I. «Вікторія Гімрайнш» (Португалія) — «РБ Зальцбург» (Австрія) — 1:1, «Марсель» (Франція) — «Коньяспор» (Туреччина) — 1:0.

Турнірні становище: «Марсель» — 3, «РБ Зальцбург», «Вікторія Гімрайнш» — 1, «Коньяспор» — 0.

Група J. «Герта» (Німеччина) — «Атлетик» (Іспанія) — 0:0, «Зоря» (Україна) — «Естерсунд» (Швеція) — 0:2 (Годдос, 50; Джеро, 90+4; «З»: Лунін, Сухоцький, Сваток, Гордієнко, Чечер, Гречишкін (Харатін, 53), Гро-

мов, Андрієвський (Любенівіч, 73), Караваєв, Луцьов (Кабасєв, 84), Юрі).

Турнірні становище: «Естерсунд» — 3, «Герта», «Атлетик» — 1, «Зоря» — 0.

Група K. «Вітесс» (Нідерланди) — «Лацио» (Італія) — 2:3, «Зюльте-Варегем» (Бельгія) — «Ніцца» (Франція) — 1:5.

Турнірні становище: «Ніцца», «Лацио» — 3, «Вітесс», «Зюльте-Варегем» — 0.

Група L. «Вардар» (Македонія) — «Зеніт» (Росія) — 0:5, «Реал Сосьєдад» (Іспанія) — «Русенборг» (Норвегія) — 4:0.

Турнірні становище: «Зеніт», «Реал Сосьєдад» — 3, «Русенборг», «Вардар» — 0.

Англія

«Манчестер Сіті» — суперник донецького «Шахтаря» у групі ЛЧ — після розгрому «Уотфорда» продовжив свою вражаючу голюву серію: в активі підопічних Гвардіоли — 16 «сухих» м'ячів у трьох останніх матчах. Головний герой атак «синіх» — аргентинець Серхіо Агуєро, який, нагадаємо, нещодавно став найкращим бомбардиром-легіонером в історії АПЛ. Натомість українець Олександр Зінченко поки не потрапляє навіть до заявки «городян».

Не менш вдало виступає на старті сезону й інша команда з Манчестера — «Юнайтед»: «манкуніаці» на «Олд Траффорд» легко обіграли «Евертон» та очолили турнірну таблицю.

Прем'єр-ліга. 5-й тур. «Борнмут» — «Брайтон» — 2:1, «Крістал Пелас» — «Саутгемптон» — 0:1, «Хаддерсфілд» — «Лестер» — 1:1, «Ліверпуль» — «Бернлі» — 1:1 (Салах, 30 — Арфілд, 27), «Ньюкасл» — «Сток Сіті» — 2:1, «Уотфорд» — «Манчестер Сіті» — 0:6 (Агуєро, 28, 31, 81; Габрієл Жезус, 38; Отаменді, 63; Стерлінг, 88 (пен.)), «Вест Бромвіч» — «Вест Хем» — 0:0, «Тоттенхем» — «Суонсі» — 0:0, «Челсі» — «Арсенал» — 0:0, «Манчестер Юнайтед» — «Евертон» — 4:0 (Валенсія, 4; Мітарян, 83; Р. Лукаку, 89; Марсьяль, 90+2 (пен.)).

Лідери: «Манчестер Юнайтед», «Манчестер Сіті» — 13, «Челсі» — 10, «Ньюкасл» — 9, «Тоттенхем», «Хаддерсфілд» — 8.

Бомбардир: Агуєро («Ман. Сіті»), Р. Лукаку («М») — 5.

Іспанія

Дебютувавши минулого тижня за «Альбасете», Роман Зозуля вже у другому матчі забив перший м'яч у Сегунді. Результативні дії 27-річного форварда, утім, не допомогли його команді — «червоно-чорні» поступилися «Хімнастику» (1:3).

У Прімері ж прогнозовано лідирує «Барселона», який четверту поспіль перемогу приніс гол бразильського новачка Пауліньйо. Чинний чемпіон — мадридський «Реал» — після двох нічиїх на старті поки йде лише четвертим.

Прімера. 4-й тур. «Ейбар» — «Леганес» — 1:0, «Леванте» — «Валенсія» — 1:1, «Хетафе» — «Барселона» — 1:2 (Сібасакі, 39 — Деніс Суарес, 62; Пауліньйо, 84), «Бетіс» — «Депортіво» — 2:1, «Атлетіко» — «Малага» — 1:0 (Грізмман, 61), «Алавес» — «Вільярреал» — 0:3, «Жирона» — «Севілья» — 0:1, «Лас-Пальмас» — «Атлетік» — 1:0, «Реал Сосьєдад» — «Реал Мадрид» — 1:3 (К. Родрігес, 29 — Борха Майораль, 19; К. Родрігес, 36 (у свої ворота); Бейл, 61).

Лідери: «Барселона» — 12, «Севілья» — 10, «Реал Сосьєдад» — 9, «Реал Мадрид», «Атлетіко» — 8, «Атлетік» — 7.

Бомбардир: Мессі («Барселона») — 5.

Італія

Невдачі у Суперлізі італійській «гранди» — «Ювентус» та «Наполі» — компенсували упевненими звитязами у Серії А: «старий синьйорі» три

бали забезпечив другий «хет-трик» у сезоні Пауло Дібала, а підопічний Мауріціо Саррі декласували «Беневенто» завдяки трьом голам бельгійця Дріса Мертенса.

Перемогли минулого тижня й міланські команди: «Інтер» залишається третьою командою з максимальним очковим доробком, а за «россо-нері» уперше «дублем» відзначився екс-нападник «Дніпра» Нікола Калініч.

Серія А. 4-й тур. «Кротоне» — «Інтер» — 0:2, «Фіорентина» — «Болонья» — 2:1, «Рома» — «Верона» — 3:0, «Сассуоло» — «Ювентус» — 1:3 (Політано, 51 — Дібала, 16, 49, 63), «Мілан» — «Удінезе» — 2:1 (Калініч, 22, 31 — Ласанья, 28), «Наполі» — «Беневенто» — 6:0 (Аллан, 3; Інсьє, 15; Мертенс, 27, 65 (пен.), 90 (пен.); Кальсон, 32), «СПАЛ» — «Кальярі» — 0:2, «Торіно» — «Сампдорія» — 2:2, «К'єво» — «Аталанта» — 1:1, «Дженоа» — «Лацио» — 2:3.

Лідери: «Наполі», «Ювентус», «Інтер» — 12, «Лацио» — 10, «Мілан» — 9, «Торіно» — 8.

Бомбардир: Дібала («Ювентус») — 8.

Німеччина

Після дебютного м'яча за «Боруссію» у Лізі чемпіонів новачок дортмундів Андрій Ярмоленко вдало зіграв і у першому матчі на домашньому стадіоні «бджіл». Провівши цього разу на полі 66 хвилин, екс-капітан «Динамо» відзначився асистом та ще трічі допомагав партнерам забивати у ворота «Кельна».

У старті «Шальке» на матч Бундеслиги вийшов і Євген Коноплянка — українець відіграв 60 хвилин у переможному поєдинку «гірників» проти «Вердера».

Натомість знову не отримав місця у складі «опорник» «Байєра» Владлен Юрченко — 23-річний хавбек з трибуни спостерігав за результативними діями одноклубників у матчі з «Фрайбургом».

Перша Бундеслига. 4-й тур. «Ганновер» — «Гамбург» — 2:0, «Баварія» — «Майнц» — 4:0 (Мюллер, 11; Роббен, 23; Левандовський, 50, 77), «Айнтрахт» — «Аугсбург» — 1:2, «Штутгарт» — «Вольфсбург» — 1:0, «Вердер» — «Шальке» — 1:2 (Коноплянка («Ш») — до 61 хв.), «РБ Лейпциг» — «Боруссія» (М) — 2:2 (Вернер, 17; Огустен, 31 — Т. Азар, 25 (пен.); Штіндль, 62), «Хоффенхайм» — «Герта» — 1:1, «Байєр» — «Фрайбург» — 4:0, «Боруссія» (Д) — «Кельн» — 5:0 (Філіпп, 3, 69; Сократіс, 45; Обамеянґ, 59 (пен.), 61; Ярмоленко («Б») — до 66 хв., пас).

Лідери: «Боруссія» (Д), «Ганновер» — 10, «Баварія», «Шальке» — 9, «Хоффенхайм» — 8, «РБ Лейпциг» — 7.

Бомбардир: Левандовський («Баварія») — 5.

Франція

Зіркове тріо «ПСЖ» — Неймар — Кавані — Мбаппе — минулого тижня обійшлося без забитих м'ячів: чергові три бали парижани набрали після помилку захисників «Ліона», котрі двічі біли у власні ворота. Результативною паузою конкурентів скористався капітан «Монако» Радамель Фалькао, котрий лідирує у бомбардирській гонці з дев'ятьма голами.

Ліга 1. 6-й тур. «Тулуза» — «Бордо» — 0:1, «Монако» — «Страсбург» — 3:0 (Роні Лопеш, 44; Фалькао, 51, 67), «Діжон» — «Сент-Етьєн» — 0:1, «Генгам» — «Ліль» — 1:0, «Нант» — «Кан» — 1:0, «Труа» — «Монпельє» — 0:1, «Ам'єн» — «Марсель» — 0:2, «Анже» — «Мец» — 0:1, «Ренн» — «Ніцца» — 0:1 (Балотеллі, 79), «ПСЖ» — «Ліон» — 2:0 (Марсело, 75 (у свої ворота); Морель, 86 (у свої ворота)).

Лідери: «ПСЖ» — 18, «Монако» — 15, «Сент-Етьєн» — 13, «Бордо» — 12, «Ліон» — 11, «Марсель» — 10.

Бомбардир: Фалькао («Монако») — 9. ■

Мауріціо Арривабене
керівник команди «Ф-1» —
«Феррарі»

«Неймовірно прикра ситуація й зовсім не той результат, на який ми розраховували. Утім це не означає, що боротьба завершена. Просто в боротьбі за чемпіонство значно складніше. Шкода вболівальників, але ми спробуємо реабілітуватися».

ТЕНІС

«Нижче плінтуса» не опустились

Українські тенісисти зберегли прописку в Першій групі Євро-Африканської зони Кубка Девіса

Григорій ХАТА

Справжній потенціал чоловічої збірної України з тенісу можна було побачити, коли в минулі роки наші найсильніші майстри через матч «плей-оф» намагалися пробитися до елітної когорти національних команд — Світової групи Кубка Девіса.

Цього ж року Долгополову та К' випала «честь» вести боротьбу за збереження місця в I групі Євро-Африканської зони. Подібний розвиток подій, у якійсь мірі, можна назвати випадковістю, утім, аби зрозуміти, чому наших тенісистам випало грати цей поєдинок, варто згадати перший у сезоні матч Кубка Девіса, в якому «синьо-жовті», виступаючи, умовно кажучи, резервним складом, програли португальцям (1:4). Відтак наші кривдники стали на стежку до Світової групи, на-

шій же команді довелося займатися значно скромнішими турнірними завданнями.

Якщо на матч з Португалією капітан «синьо-жовтих» Андрій Медведев був змушений виставляти юніорів в особі Артема Смирнова та Дениса Маштакова, то на протистояння з Ізраїлем, до якого потрапило в залежність майбутнє «синьо-жовтих» у КД, очільник української збірної заручився підтримкою усіх найсильніших тенісистів країни.

Рятувати імідж країни, котрій, маючи в першій сотні АТР двох представників, без сумніву, не личило б перебування у відверто слабкій II групі Євро-Африканської зони, до Ізраїлю прибули всі найсильніші «одиночники» України — Олександр Долгополов, Сергій Стаховський, Ілля Марченко та майстер парної гри Денис Молчанов.

Як часто буває в подібного роду матчевих поєдинках, переможне очко розігрувалося саме в дуелі пар, де за «синьо-жовтих» зіграли Стаховський та Молчанов. Маючи широкий вибір виконавців, в матчі проти Ізраїлю Андрій Медведев не мав, так би мовити, слабких кадрових позицій. Право зіграти в двох перших одиночних поєдинках він віддав Марченку та Долгополову, котрі по черзі доволі легко переграли Дуді Селу (7:6, 6:2, 6:3) та Едана Лешема (6:4, 6:1, 6:4) відповідно.

Відтак поєдинок дуетів перетворився для наших тенісистів на можливість дострокового виграшу матчу. Водночас для господарів кортів це був останній шанс на порятунок. Не дивно, що гра розтягнулася на максимально можливі п'ять сетів. Вирішальні очки суперники розіграли на тай-брейку, при-

чому тривалість поєдинку склала чотири години й п'ять хвилин. Незважаючи на потужну підтримку власних уболівальників, схилити шальки терезів на свою користь та, умовно кажучи, залишитися в грі за виживання господарі хардових кортів у Рамат-Хашароні не змогли — 7:5, 7:6 (8:6), 1:6, 4:6, 7:6 (7:4).

При цьому не збавили наші тенісисти обертів і після здобуття рятівної «прописки» в Першій групі Євро-Африканської зони. Як і в стартовий день баталій, знову дві «одиночні» перемоги на користь української збірної записали Долгополов та Марченко. Перший тенісист України переграв скромного місцевого тенісиста Мора Буліса — 6:3, 6:2. Третя ж ракетка нашої країни відзначилася переконливою перемогою над Лешемом — 6:1, 6:3. ■

Олександр Долгополов допоміг збірній України не вилетіти до числа аутсайдерів Кубка Девіса.
Фото з сайту ukrtennis.com.

Григорій ХАТА

Подарунок небаченої щедрості піднесли своїм конкурентам у боротьбі за головні призи пілоти з «Феррарі». Блискавично вилетівши з мокрої траси на старті Гран-прі Сінгапуру, Себастьян Феттель дуже серйозно понизив свої шанси на вигреш індивідуального заліку, а аналогічний хід із боку Кімі Райконнена, думається, поставив крапку в намаганнях «Феррарі» нав'язати конкуренцію «Мерседесу» в Кубку конструкторів.

За шість етапів до завершення чемпіонату світу-2017 «срібні стріли» випереджають «червону стайню» на 102 бали, при цьому лідер «Мерса» Льюїс Хемілтон, відсвяткувавши минулої неділі тріумф на автодромі «Маріна-Бей», відірвався від основного переслідувача з «Феррарі» на 28 балів. Подібно «гандикапу» по ходу нинішнього сезону у британського пілота не було. Загалом, сезон склався так, що, попри домінування «Мерседеса» в Кубку конструкторів, саме німецький пілот «Скудерії» вважався головним претендентом на чемпіонство.

І саме він виграв кваліфікаційну сесію на автодромі в нічному Сінгапурі. Його фінський партнер по команді завершив суботню частину етапу на четвертій позиції. При цьому Хемілтон показав у кваліфікації лише поштий час, чим неймовірно потішив фанатів «Феррарі», котрі, з огляду на вузьку, не надто придатну для обгонів трасу, здається, достроково почали святкувати успіх Феттеля.

Утім дощ, який рясно змочив «Маріна-Бей» перед гонкою, сплутав гонщикам усі карти. Цікаво, що в попередні дев'ять років перегони в Сінгапурі про-

«ФОРМУЛА-1»

Подвійний удар

Попри провал у Сінгапурі у «Феррарі» обіцяють не виходити з чемпіонських перегонів

Уже на старті Гран-прі Сінгапуру обидва боліди «Феррарі» зійшли з дистанції.
Фото з сайту www.f1news.ru.

ходили на сухій трасі, проте нинішній етап у цьому місті країні пілоти «королівської» серії запам'ятають надовго.

Подій, які трапилися під час цих дощових перегонів, вистачило б не на одну суху гонку. Зрештою, переповідати їх і не варто, достатньо лише сказати, що на все про все гонщикам

не вистачило відведених регламентом двох годин. Через часті аварії та регулярну появу на автодромі машини безпеки, в підсумку, замість 61 кола пілоти проїхали лише 58. «Сьогодні нам допомогли небеса», — підсумував неймовірно щасливий для себе уїк-енд Хемілтон. Залишившись уже на старті гон-

ки без пресингу трьох ключових конкурентів (Феттеля, Ферстаппена та Райконнена), людина дощу (а саме так це називають Льюїса) легко здобула сьому перемогу в сезоні.

У якійсь мірі причиною подвійної невдачі «Феррарі» можна назвати молодого та амбітного сина легендарного Йоса Фер-

стаппена — Макса. Володіючи в свої 19 років титулом наймолодшого переможця Гран-прі «Ф-1», голландець занадто потужно взявся атакувати конкурентів. Потрапивши на мокрій трасі в «коробочку» між двома «Феррарі», «Ред булл» Ферстаппена завдав обом болідам неоправданно шкоди, залишивши «Скудерію» в Сінгапурі взагалі без очок.

«Неймовірно прикра ситуація й зовсім не той результат, на який ми розраховували. Утім це не означає, що боротьба завершена. Просто в боротьбі за чемпіонство значно складніше. Шкода уболівальників, але ми спробуємо реабілітуватися», — заявив керівник «Феррарі» Мауріціо Арривабене. ■

ХРОНІКА

Гандбол
Ліга чемпіонів. Чоловіки. Груповий етап. Група D. 1-й тур. «Мотор» (Україна) — «Чеховські ведмеді» (Росія) — 36:23 (21:16; Малашинскас (7); Пуховський (6)).

У стартовому матчі еліт-раунду гандбольної ЛЧ чемпіон України — запорізький «Мотор» — у Харкові впевнено переграв найтитулованіший клуб Росії, в активі котрого 17 чемпіонських титулів.

Баскетбол
Чемпіонат Європи. Чоловіки. Фінал. Сербія — Словенія — 85:93. Матч за третє місце. Іспанія — Росія — 93:85.

Найсильнішою чоловічою командою континенту стала збірна Словенії, котрій українські баскетболісти програли чільну позицію у відбірковій групі та поступилися в 1/8 фіналу вирішальної фази турніру. Підопічні ж Євгена Мурзіна в підсумковому протоколі посіли 15-ту сходинку поміж 24 команд, які брали участь у ЧЕ-2017. ■

ВІПРОБУВАННЯ

Дружба пізнається у біді

Співачці Селені Гомес пересадили нирку

Аліса КВАЧ

Коли влітку відома американська співачка Селена Гомес повідомила, що хворіє на системний червоний вовчак і на деякий час перериває виступи, ніхто із її шанувальників і подумати не міг, що все настільки серйозно. Насправді ж кумир підлітків опинилася на межі смерті — через підступну хворобу, природи якої ще до кінця не вивчено, у Селени відмовили нирки. Врятувати співачку могла лише негайна трансплантація донорського органу. Селену негайно внесли до списку пацієнтів, котрі чекають на донорську нирку, однак справа могла затягтися на довгий час. І тоді її подруга, актриса Франсія Раїса запропонувала віддати власну нирку.

Операція пройшла ще влітку, однак лише зараз Селена Гомес повідомила про це, розмістивши в Instagram фото, де вона та Франсія лежать на лікарняних ліжках, тримаючись за руки. «Хочу публічно подякувати моїй сім'ї та неймовірній команді лікарів за все, що вони зробили для мене до і після операції. І, нарешті, не існує слів, щоб описати, як я вдячна моїй прекрасній подрузі Франсії Раїсі. Вона зробила мені найго-

Франсія Раїса.

ловніший подарунок і жертву, віддавши мені свою нирку. Я неймовірно вдячна. Я так сильно тебе люблю», — підписала фото співачка.

Як повідомляє преса, обидві подруги вже відновилися після операції і готуються потішити своїх шанувальників новими проектами. Хоча Селена і зізнається, що вовчак досі завдає їй багато клопоту, але прогрес у лікуванні недуги є і вона сподівається перемогти хворобу. Тим більше, що поряд друзі, які заради тебе готові на все. ■

Селена Гомес.

ОТАКО!

Рідкі коти та обійми з крокодилами

У США вручили Шнобелівську премію за найбезглуздіші відкриття

Ната НЕТУДИХАТА

Усі вчені — люди «не від цього світу». Однак деякі «відкриття» змушують не лише дивуватися, а й сміятися. Що й роблять поважні науковці, які з 1991 року на пропозицію журналу «Аннали неймовірних досліджень» визначають лауреатів Антинобелівської премії (яку в народі прозвали Шнобелівською) за «досягнення, які спочатку змушують сміятися, а потім задуматися».

З 1999-го премія вручається у десяти галузях, частина номінацій збігається з нобелівськими. Так, цьогорічним лауреатом премії з фі-

зики став Марк-Антуан Фардін, який довів, що коти можуть вважатися як твердим тілом, так і рідиною, оскільки відрізняються умінням набувати форми посудини, в якій лежать. Премію з економіки отримали австралійці Метью Роклофф і Ненсі Грір, які вивчали вплив контакту з крокодилом на схильність до ризику в казино.

Шнобелівська премія миру дісталася швейцарській групі вчених під керівництвом доктора Майло П'юена з Цюрихського університету, які рекомендують грати на музичному духовому інструменті австралійських аборигенів діджеріду, щоб позбутися хропіння. Нагороди та-

кож отримали французькі нейробиологи, які довели, що в мозку деяких людей існує особлива ділянка, яка викликає огиду до запаху і смаку сиру, та італійські вчені, які з'ясували, що багато ідентичних близнюків не можуть розрізнити один одного на фотографіях.

Попри жартівливий характер Шнобелівської премії, 27-ма церемонія нагородження на повному серйозі пройшла в Гарвардському університеті (штат Массачусетс). Нагороди переможці отримували з рук нобелівських лауреатів різних років. До того ж, крім статуетки, їм вручили і традиційну нагороду — 10 трильйонів зimbabweських доларів. ■

ПОГОДА

20 вересня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, помірний дощ. Вітер південно-східний, 7-12 м/с. Температура вночі +11...+13, удень +19...+21.

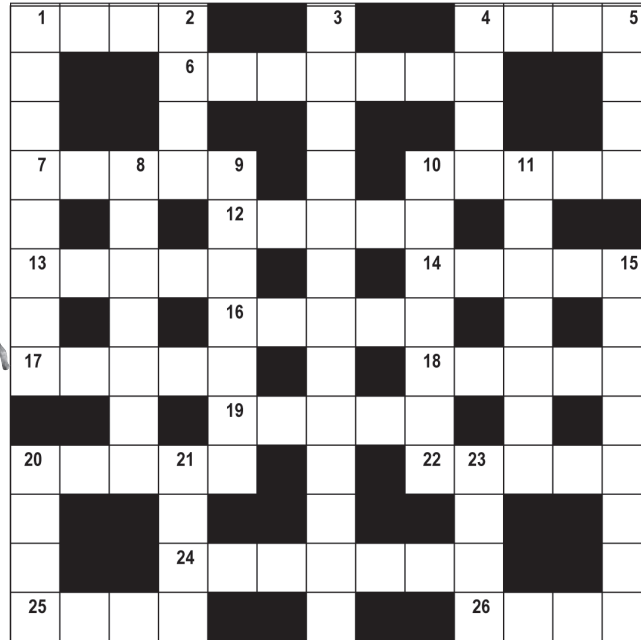
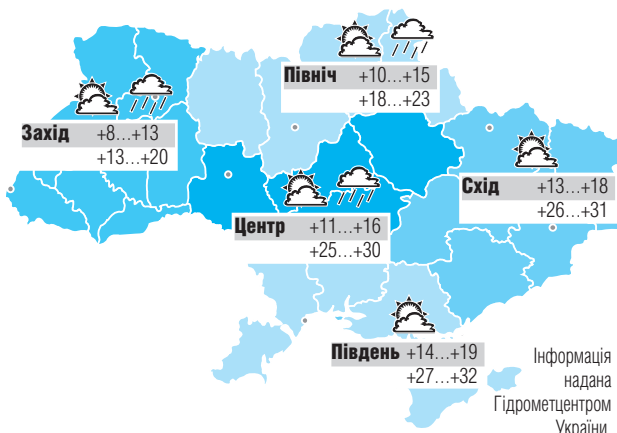
Миргород: без опадів. Уночі +14...+16, удень +29...+31.

Вінниця: невеликий дощ. Уночі +13...+15, удень +22...+24.

Одеса: без опадів. Уночі +16...+18, удень +27...+29.

18 вересня температура води в **Чорному та Азовському** морях становила 21-24 градуси, у **Дніпрі** біля Києва — 18.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, дощ. **Трускавець:** уночі +8...+10, удень +14...+16. **Моршин:** уночі +8...+10, удень +13...+15.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №112

По горизонталі:

1. Віце-президент США при Дональдові Трампу. 4. Знаменитий чоловічий вокальний квартет, у якому співали Валентин Реус, Володимир Дідух, Євген Пруткін та Олесь Харченко. 6. Біблійний текст, не визнаний офіційною церквою. 7. Благородний олень. 10. Прізвисько зброєносця і слуги Дон Кіхота. 12. Відгороджена частина подвір'я з приміщеннями для худоби. 13. Службова частина мови, яка передає емоції, почуття. 14. Головна героїня драми-феєрії Лесі Українки «Лісова пісня». 16. Прямокутна печатка. 17. Столиця Греції. 18. Прикраса у вигляді брошки з пером, що кріпиться до жіночого капелюшка чи зачіски. 19. Другий президент Єгипту, що став Героєм Радянського Союзу. 20. Пряма швидкісна дорога. 22. Діапозитив, який демонструють, як фотографію. 24. Південноамериканська країна зі столицею Парамарібо. 25. Міський або професійний жаргон. 26. Неподільна частина речовини.

По вертикалі:

1. «Про вовка ..., а він уже тут» (народна приказка). 2. Дружина Авраама, яка у поважному віці народила

йому сина. 3. Останній гетьман України часів визвольних змагань. 4. Місто в Ізраїлі. 5. «Он бачиш, там питає дика... «Чи я хороша?» А ясен їй киває в верхов'їтті: «Найкраща в світі!». (Леся Українка). 8. Половецька княжна, яку князь Володимир взяв за дружину. 9. Макаронні вироби плоскої прямокутної форми. 10. Фірма, яка випускає дитячі підгузки. 11. Історична область Франції. 15. Місце для навчання водінню машини чи випробування авто. 20. Річка на Закарпатті. 21. Грузинський варіант імені Олександр. 23. Столиця Перу. ■

Кросворд №110 від 13 вересня

ПРИКОЛИ

Офіцер застав свою дружину в ліжку з коханцем, дістав пістолет і примушує коханця йти за ним на кухню.

— Давай так, я вистрелю двічі в повітря, ми обидва впадемо. До кого дружина першого підбіжить, із тим вона й залишиться!

Лунають два постріли, а потім крик дружини зі спальні:

— Андрію, виходь із шафи, ці ідіоти перестріляли один одного!

Чоловік від'їжджає зі стоянки і кладе записку: «Місце не займати, проколю шини!»

Приїжджає назад — на його місці каток, який укладає асфальт, поруч шило і записка: «Успіхів тобі, брате».

Повертається Вовочка дуже пізно додому. Його на порозі зустрічає батько:

— Ну що, знову ти по бабах шлявся, курив, пив?

— Тату, скільки разів я тобі казав, заздрість — погане почуття.

Отримавши кредит у банку, насамперед купити собі гарні труси. Можливо, тільки в них ви залишитеся.

Із постійним зростанням аліментів від колишнього чоловіка у Віри закралася думка, що, може, колишній чоловік — не такий уже п'яниця і дурень.

У супермаркеті подружжя під'їжджає до каси з двома набитими візками.

Дружина: — Забули туалетний папір узяти.

Чоловік: — Не треба, у нас чек на 50 метрів буде!

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92

Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua

Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kiev.ua>

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах:

«Преса України» — у Києві Зам. 3009112
«Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 652
Верстка та виготовлення фотоформ — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71
Газета виходить у вівторок, середу, п'ятницю — суботу (спільний номер)
Тираж 86734